EMEK

GENÇLİK HAREKETLERİ VE SOSYALİZM

si için örgütlenmesi gerekir. Fakat bu örgütlenme a n c a k, ana örgüt çevresinde dönenen eylemin bir parçası ise anlamlıdır. Yoksa sosyalist gençliğin bu örgütlenmesi, ana örgüt bir yana bırakılınca, tipik bir küçük burjuva örgütlenmesi olur. Yalnız sloganları, sosyalist literatürden alınma sloganlar olabilir, o kadar.

Kısaca sosyalist gençlik örgütü, sosyalist harekette, ana örgüte yardımcı bir kuruluştur. Bir yan örgüttür. Gençliğin kendi başına bir güç olması, sosyalist gençlik örgütünün yan örgüt olma niteliğini ortadan kaldırmaz. Tersine onu böyle olmaya zorunlu kılar. Sosyalist gençlik örgütü sapmamak, yanlış eylemlere sürüklenmemek için, yan örgüt olma niteliğini derinden kavramalıdır.

Sınıfsal temeli, ana sosyalist örgüte benzemeyen gençlik örgütünün kendi içinde sıkı bir eğitime dayanan sağlam bir disipline ihtiyacı vardır. Kaypak bir taban, ancak böyle bilinçli ve sorumlu insanların disipliniyle doğru eylem çizgisinde tutulabilir.

SONUÇ :

Gençlik ortamı bir küçük burjuvalık ortamıdır. Sosyalist gençlik bu ortamın içinde bir kesimdir. Bunların görevi, gençlik ortamında, sosyalizme insan kazanmak, gençlik hareketlerini sosyalist mücadeleye yarayışlı bir yöne akıtmaktır. Ayrıca sosyalist gençler birer aydın olarak da işçi ve öteki emekçi sınıfların bilinçlenip örgütlenmesine doğrudan katkıda bulunmak zorundadırlar. Bütün bunları en iyi şekilde yapabilmeleri eğitime ve eyleme dayalı sıkı bir örgütlenmeyle mümkündür. Sosyalist gençler sosyalizmi işçi ve öteki emekçi sınıfların kuracaklarını hiç gözden kaçırmadan, bilinçli bir sorumluluk için de davranmak kendilerini küçük burjuva etkilerden arındırmak eylemlerini sosyalist örgütleşme çevresinde döndendirmek için büyük bir çaba ve titizlik göstermek zorundadırlar.

ALMANYADAKİ IŞÇİ ve GENÇLERDEN MEKTUP

KÖLN, 19 MAYIS 1969

Türk Halkına,

Bundan 50 yıl önce, yani 19 Mayıs 1919'da, emekçi halk Mustafa Kemal'in öncülüğünde yurdumuzun dört bir yanını saran emperyalizmin ağını söki̇p atmıştı. *Bu savaşta halk kanını akıtırken,* emperyalizmin yerli uşakları efendilerine daha *iyi yardım edebilmenin telâşı içinde çırpınarak bü*tün tutucu unsurları harekete geçirmenin yollarını *arıyorlardı. Çünkü onlar için vatan sevgisinden* önce gelen şey, çılgınca yaşamak ve büyük ser*vetlere sahip olmaktı. Gerçi bu yaratıkların o za*man kafaları ezilmişti ama ne yazık ki ektikleri tohumlar zamanla yeşermiş ve gene her yana dal budak salmıştır.

19 Mayıs 1919'dan bu yana tam elli yıl geçmiş ve Türkiye, o zamankinden daha tehlikeli bir şekilde emperyalizmin pençesine düşmüştür. Artık emperyalizmin yerli doyurucuları iktidarı devamlı ellerinde tutmakta ve buna karşı çıkanlara ellerindeki bütün kanun dışı imkânlarla karşı koymaktadırlar. Bundan 50 yıl önce kanını akıtan emekçi halkın torunları şimdi açlıktan kıvrım kıvrım kıvranmakta, yabancı ellere göç etmekte ve hatta hudut kapılarında kurşunlanarak öldürülmektedirler...

Bundan 50 yıl önce Türk halkının karısıyla kızıyla birlikte canını dişine takarak kurtardığı yurdumuzda şimdi Amerikan üslerinde Amerikan bayrakları dalgalanmakta ve karasularımızı sık sık işgal eden altıncı filolarıyla bize gözdağı vermektedirler. Ve işte böylelikle, kazanılan bağımsızlığın «B» harfinden bile eser kalmamış ve çevremizi, birgün kırılacak olan o çember sıkı sıkıya sarmıştır. 50 yıl önce bu memleket uğruna kanlarını akıtanların torunları olarak tekrar ikinci bir kurtuluş savaşı vermek ve tam bağımsız, sosyalist Türkiyeyi kurmak için and içmiş bulunuyoruz. Bu and mutlaka tutulacak ve dönüm dönüm verilen toprağın hesabı karış karış sorulacaktır.

İşte biz yaban ellerde çalışan işçiler olarak haykırıyoruz 19 Mayıs 1969'da :

Bizi yurudumuzdan ve çoluk çocuğumuzdan ayıran düzene yeter diyoruz..
Bizi şimdiye kadar uyutarak sırtımıza çöken, soyup soğana çeviren ve açlığa mahkûm eden düzene yeter diyoruz..
Bizden yana çıkanları hapislere sokan ve gene bizimle omuz omuza olan öğrenci kardeşlerimizi coplatarak öldüren katil düzene yeter diyoruz..
Bize, bizim olan Türkiye'de yaşama hakkı tanımayan, ülkemizin can damarı olan yeraltı ve yerüstü kaynaklarımızı yabancılara peşkeş çeken, Türk'ün haysiyet ve şerefini beş paralık eden bu sömürü düzenine yeter diyoruz!..

TÜRK GENÇLİĞİ
KÜLTÜR KULÜBÜ
Yönetim Kurulu

Öneri Reddedildi

Hatırlanacağı üzere, bir süre evvel *Kocaeli il başkanı Şinasi* Yeldan, Partimizin seçimlere daha güçlü bir şekilde girebilmesi *için gerekli kararları almak* üzere Genel Yönetim Kurulu ile il başkanlarının ortak bir toplantı *yapmalarını önermişti.* EMEK'in de gayet olumlu karşıladığı bu öneri Merkez Yürütme Kurulu *tarafından reddedilmiştir.*

CEM EROĞUL

HOMURDANAN LATİN AMERİKA KARŞISINDA NİXON

HÜR DÜNYAYA DAHİL OLMANIN MUTLULUĞU.

2 Aralık 1823'de ilân edilen Monroe doktrininden beri Latin Amerika, ABD kapitalizminin özel avlanma alanı olmuştur. Orta ve güney Amerika'yı meydana getiren yirmi ülkenin, bu «özel ilgi» yüzünden uğradıkları belalar sayılamıyacak kadar çoktur. Kuzey Amerikan tröstlerinin cirit attığı ve diktatörlerin mantar gibi bittiği bu bahtsız bölge, «hür dünya»nın bir parçası olma mutluluğunu (!), birçok askerî işgale uğramak, halkını ölçüsüz bir sefalet içinde tutmak ve kuzeyden gelen tröstler tarafından insafsızca sömürülmek pahasına elan sürdürmektedir.

Bu ülkeler içinde bir tek Küba, 1 Ocak 1959'da gerçekleştirdiği ihtilalle emperyalizmin pençesinden kurtulmayı başarmış ve sosyalist bir düzene yönelerek halkının kurtuluşunu sağlamıştır. Geri kalanlar, emperyalizmin ağı içinde hâlâ bocalayıp durmaktadırlar. Ne var ki, son zamanlarda gitgide yoğunlaşan emareler, artık bu ülkelerde de bıçağın kemiğe dayanmak üzere olduğunu göstermektedir.

MUTLULUĞA TAHAMMÜLÜ KALMAYAN LATİN AMERİKA.

B.M. Latin Amerika İktisat Komisyonu'nun Nisan 1969'da yayınladığı birtakım istatistikler, emperyalizm «dostluğunun» ne menem bir şey olduğunu apaçık gözler önüne sermektedir. Bizdeki Amerikancı çevrelerin dikkatine sunulmak üzere, bu rakamlardan birkaçını buraya aktarmak yararlı olacaktır. Birleşmiş Milletler'in sağladığı verilere göre, Latin Amerika'da, 1950-1960 arasında % 2.1 olan fert başına millî gelir artışı, 1960'dan sonra % 1.8'e düşmüştür. Bu arada, 1960'da 10 milyar dolar olan dış borç miktarı, 1968'de 20 milyar dolara yükselmiştir. O kadar ki, bu borçların sadece faizlerinin ödenmesi için, Latin Amerika'nın tüm ihracat gelirinin % 36'sını buna ayırmak gerekmektedir. «İlerlemenin» ölçüsünü verebilmek için, on sene önce bu oranın % 25 olduğunu hatırlatmak yeter. Latin Amerika'nın emperyalizmden sağladığı «yararlar» bunlardan da ibaret değildir. Şöyle ki: bu bölgenin dünya ticaretindeki yeri 1950'de % 11 oranında iken, 1968'de % 5.1'e düşmüştür. Ayrıca, 1960'da 18 milyon olan işsiz sayısı, bugün 23 milyona yükselmiştir... Özel teşebbüsün gayreti ve emperyalizmin himmetiyle kalkınma edebiyatının varacağı parlak sonuç, işte budur.

OLTADAKİ BALIĞA YEM VERMEYE GEREK YOK.

Latin Amerika'yı hayasızca sömürerek bu bölgeyi özel çiftliği gibi kullanan Amerikan kapitalizmi, çiftlik halkının artan sefalet karşısında tam bir umursamazlık içindedir.

Nixon, Latin Amerika'ya söz de «yardım» ların kısılmasını, buna karşılık Amerikan tröstlerinin yatırımlarını artırmalarını ve ticaretin geliştirilmesini savunmaktadır. Aslında, Amerikan Kongre'si, Nixon'u beklemeden bu yola girmiştir. Gerçekten de, ABD'nin Latin Amerika'ya „yardımları son yıllarda hep azalmıştır. Yardım miktarı, 1967'de 500 milyon dolar, 1968 de 460 milyon dolar, 1969'da ise sadece 336 milyon dolar olmuştur. Nixon'un hedefi bunu daha da azaltmaktır. Anlaşılan, yeni başkan, Ant dergisinin 29 Nisan 1969 tarihli sayısında yayınlanan Rockefeller'in mektubundaki tavsiyelere uyarak, «oltadaki balığı» az da olsa beslemeyi israf saymaktadır.

Nixon, Latin Amerika'ya karşı bu tutumunu eyleme dökmek için gerekli tedbirleri peyderpey almaktadır. İlk adım olarak, Latin Amerika işleri dışişleri bakan yardımcılığına Charles Meyer'i tayin etmiştir. Meyer'in diplomat olmaması, buna karşılık bir büyük Amerikan şirketinin (Sears Roebuck Company) 1960'a kadar Latin Amerika'daki yatırımlarını başarıyla (!) yönetmiş olması, Nixon'un bu bölgeye bakış açısını gayet güzel meydana çıkarmaktadır. İkinci adım olarak Nixon, New York valisi ve Standard Oil of New Jersey şirketinin genel müdürü Rockefeller'i Latin Amerika hakkında bir rapor hazırlamakla görevlendirmiştir. Rockefeller, Mayıs ve Haziran ayları içinde bütün Latin Amerika ülkelerini -Küba hariç!- ziyaret edecek ve topladığı bilgileri, Temmuz sonunda başkana sunacaktır. Nixon, Latin Amerika ile ilgili somut tedbirleri bundan sonra tesbit edecektir.

KÂHYALARIN TELAŞI.

Nixon'un bu girişimlerinin yanısıra, ABD'nin Latin Amerika çiftliğinin kâhyaları durumunda olan bu bölge ülkelerinin yöneticileri, sınırsız sömürünün ebediyen sürdürülemiyeceğini gittikçe farketmekte ve telaşlanmaktadırlar. Gerçekten de, emperyalizmin marifetleri sonucu bu ülkelerin ekonomileri öyle derin çıkmazlara saplanmıştır ki, çiftlik halkının sefalete dayanamayıp bütün düzeni kâhyaların başına yıkması ihtimali gittikçe kuvvetlenmektedir. Bu durumda, Latin Amerika yöneticileri, Amerikalı patronlarından ısrarlı taleplerde bulunmak zorunda kalmışlardır.

Bu konuda ortak bir görüş tesbit etmek için 19 Latin Amerika devletinin dışişleri ve maliye bakanları, 15-17 Mayıs tarihleri arasında, Şili'nin başkentinde buluşmuşlar ve bir «kâhyalar dilekçesi» düzenlemişlerdir. Patronun katılmadığı bu toplantıda dertler daha bir cesaretle dile getirilmiş ve emperyalizmi, az da olsa, sınırlama gereği üzerinde genel bir anlaşma hasıl olmuştur. Şili dış işleri bakanı, bu ortak dilekçeyi başkan Nixon'a sunmakla görevlendirilmiştir.

Son zamanlarda Amerikalı patrona karşı en fazla direnen ülke Peru'dur. Bilindiği gibi, Ekim 1968'de bir hükûmet darbesiyle iktidara gelen General Velasco Alvarado, bir Amerikan petrol şirketi olan International Petroleum Company'yi, iktidarının daha ilk günlerinde devletleştirmiştir. Şirket, Amerikalıların Peru'daki çıkarlarının ancak % 5'ini temsil ettiğine göre, bu hareketle ABD'nin büyük maddî zarara uğradığı söylenemez. Fakat burada önemli olan manevi zarardır. Böyle muameleler, ABD'nin «dokunulmazlığını» s a r s t ı ğ ı için, uzun vadede, emperyalizm hesabına tehlikelidir. Bu bakımdan, International Petroleum Company'nin gerçek sahibi olan Standard Oil of New Jersey'in başındaki adamın, yani Rockefeller'in Latin Amerika'ya gönderilmiş olması yeni bir anlam kazanmaktadır. Hele, Rockefeller'in danışmanları arasında General Porter'in bulunduğu da düşünülürse...

Latin Amerika'lı yöneticilerin bağımsızlık yönündeki bu tarz kıpırdamalarını, Sovyetler Birliği elinden geldiğince desteklemektedir. Sovyetlerin, Latin Amerika ile ticaretleri 1965 yılında 157 milyon dolar iken, 1968'de 260 milyon dolara yükselmiştir. Ayrıca, son olaylardan sonra, Sovyetler Birliği, Peru'ya 329 milyon dolarlık bir kredi vadetmiştir. Rakip bir ülkenin bu şekilde sahneye girişi yöneticilerin pazarlık gücünü artırmakta ve Amerika'ya bir nebze kafa tutmalarını kolaylaştırmaktadır.

Ne var ki, Latin Amerika halklarının kurtuluşu, kâhyaların koparabilecekleri ufak tefek tavizlerle sağlanamaz. Dünyanın bu bölgesinden de emperyalizmin söküp atılması ve bölge halklarının gerçekten kurtulmaları için tek çare, devrimci halk idarelerinin kurulmasıdır. Latin Amerika, ancak o zaman emperyalizmden kesinlikle ayrılabilecek ve sosyalizme, yani «hür dünya» aldatmacasından arınmış gerçek mutluluğa yönelebilecektir.

Türkiyede Sosyalizm Tartışmaları

Milli Demokratik Devrim Fetişizmi

MEHMET SELİK

1

● Kendilerine önce milli demokratik devrimciler diyenler ve yenilerde buna birde proleter sosyalistliği ekliyenler, başlıca iki büyük yanlış davranış içindedirler. Birinci olarak, klasik metinleri gereken dikkat ve titizlikle okuyup değerlendirmemektedirler. İkinci olarak, farklı tarih ve toplum şartlarında geçerli olmuş ve olabilecek görüş ve eylem biçimlerini, kendi tarih ve toplum şartlarımız üzerinde ciddi bir incelemeye gitmeden, kolay bir yakıştırma ile Türkiye'ye uygulayıvermektedirler. Bu tutumlarının Türkiye sosyalist hareketine şimdiye kadar önemli zararları olmuştur. EMEK, hareketin bu şekilde daha fazla gereksiz güç ve zaman kaybına uğramaması için elinden geleni yapacaktır. Bu her şeyden evvel bu yönden gelen yanlış görüş ve zararlı davranışların da eleştirilip ortaya konulmalarını gerektirmektedir. EMEK etrafında toplananlar bu görevlerini tam bir sorumluluk duygusu içinde ve ciddiyetle yerine getirmeye çalışacaklardır. ●

Türk Solu Dergisi'nin 53. sayısı ile birlikte, Dergi'nin sözcülüğünü etmek üzere çıktığı «Milli Demokratik Devrim» tezini açıklayan aynı isimli bir broşür ek olarak verilmiştir. Bu yazıda, *bu broşürde ileri sürülen* görüşler eleştirilecektir.

Türkiye'de sosyalist hareket için en geçerli tezi ileri sürdüklerini sananlar sadece bir takım genel doğruları ve tarihi olayları «kör değneğini beller» cesine tekrarladıklarının bunca zaman adeta hiç farkında değillermiş gibi hareket etmişler ve hala da edebilmektedirler. Yedi yıl kadar önce **Yön Dergisi**'nde (Sayı : 48, 14 Kasım 1962) Mehmet Doğu imzalı bir okuyucu mektubunda, yanılmıyorsak, ilk defa yazılı halde ifadesini bulan görüşler ele alacağımız broşürde (aynı kalemden çıkmışcasına fakat inandıracaklarında herhangi bir fark olmadan, ve hatta yer yer aynı benzetme ve cümlelerle) aynen tekrar edilmektedir. Tez sahiplerinden (yani bu tezi ilk ortaya atanla onu benimseyenlerden) daha fazlası beklenirdi. Türkiye'nin içinde bulunduğu somut ekonomik ve sosyal şartlara eğilerek tezlerinin bir benzetme ve yakıştırmadan daha fazla bir şey olduğunu göstermeye çalışmaları gerekirdi. Buna lüzum görmemişlerdir. Böyle hareket etmeleri onları kendilerini düzeltmekten alıkoymuştur.

Ama bu görev ve sorumluluk hâlâ ortadadır.

I. BROŞÜRDE YER ALAN GENEL DOĞRULAR

1. «Emperyalizm, sömürdüğü ve tahakkümü altında tuttuğu ülkelerde, o ülkelerin en gerici sınıf ve zümreleri ile ittifak kurar ve sömürüsünü bu sınıf ve zümrelerin aracılığı ile yürütür. Bizde de durum böyledir.» **(S. 1)**

2. «Emperyalist boyunduruğu altındaki geri ülkelerde kültür, emperyalizm - işbirlikçi sermaye - feodal ağa takımı ortaklığının damgasını taşır. Türkiye' de de bu böyledir.» **(S. 3)**

3. «Emperyalist dünya sistemi içinde bulunan geri bir ülkenin savunma gücü de o ülkenin *ulusal çıkarlarını* değil, emperyalizmin çıkarlarını savunur duruma düşürülür ve ne yazık ki, Türkiye şanlı askeri geleneğine rağmen, güçlü ordusuna rağmen, Kemalist subay kadrosuna rağmen bir istisna değildir.» **(S. 4-5)**

4. «Geçmişte, batıda, burjuvazi henüz devrimci bir sınıf iken, demokratik devrim burjuvazinin öncülüğünde, burjuvalar sınıfının başta köylü olmak üzere toplumdaki feodal düzene karşı bütün güçlerin başına geçmesiyle ve bu güçleri devrim yoluna yöneltmesiyle gerçekleşirdi. Bugün artık dünya yüzünde demokratik devrimini yapamamış olan ülkelerde, devrime öncülük edecek kadar devrimci nitelik taşıyan bir burjuva sınıfı yoktur ve olamaz... Burjuvazi devrimci barutunu tüketmiştir ve artık herhangi bir devrime öncülük etmesi söz konusu olamaz.» **(S. 7-9)**

5. «..., bir toplumda sınıfların ve zümrelerin devrime karşı tutumunu tâyin eden şey, son tahlilde o sınıf ya da zümrelerin toplum ekonomisindeki yerleridir. Tarih çarkının hızla döndüğü çağımızda, bu toplumsal sınıfın er geç bilinçlenerek toplumda kendine özgü yeri alması kaçınılmaz bir şeydir... *Sınıfların ekonomideki yerlerini gözönünde tutmayan bir tahlil bilimsel olamaz.* Ekonomik çıkarlara dayanmayan siyasi eğilimler iğreti şeylerdir. Onun için kimin devrime karşı, kimin devrimden yana olduğunu saptarken, biricik doğru yol meseleyi toplumsal sınıf açısından ele almaktır.» **(S. 19)**

6. «Devrim stratejisti **(taktisyeni olacak - M.S.)** odur ki, karşısındaki güçler safında çelişkileri doğru değerlendirir, bunlardan yararlanmasını bilir, karşı saftaki yarıkları kapatacak yanlış davranışlardan kaçınır, tarafsız kılınması mümkün olan güçleri düşmanın kucağına itmez.» **(S. 21)**

7. «Bir ülkede devrimci gelişmede, **emekçilerin siyasi iktidarının kurulması sadece Sosyalist Devrim doğrultusunda ileriye doğru bir adımdır.** Sosyalist Devrim'in gerçekleştirilmesi *kapitalist ilişkilerinin* ortadan kaldırılması ile sömürüsüz bir sosyalist düzenin kurulması özellikle geri ülkelerde uzun ve meşakkatli bir kuruluş sürecini gerektirir. Ve **emekçi iktidar** ..., iktidarının ilk döneminde ülkenin bağımsızlığını gerçekleştirme ve feodal kalıntıları temizleme gibi Sosyalist Devrimin değil, **demokratik devrimin görevlerini yerine getirir.» (S. 6-7; siyahlar- M.S.)**

8. «Sosyalist devrim, **(sosyalist düzen denilmek isteniyor, M.S.)** insanın insan tarafından sömürülmesinin son biçimi olan kapitalist düzeni değiştirmek, üretim araçlarının özel mülkiyetiyle üretimin kollektif niteliği arasındaki çelişkiye, mülkiyeti de kollektif mülkiyet haline getirerek son vermeyi amaç bilen insanın insan tarafından sömürülmesi olanağını ortadan kaldıran, insanın maddi, manevi yönden açılıp gelişmesi şartlarını yaratan gelişmiş toplum biçimidir. Sosyalist devrim şehir ve köy proleteryasının kendi öz devrimi olduğuna göre ancak proleteryanın hegemonyası altında tüm emekçi halkın devrime katılmasıyla gerçekleşebilir.» **(S. 6)**

9. «Demokratik devrimin yerine getirdiği görevler ulusal bağımsızlığın gerçekleştirilmesi ve bu amaçla emperyalizmin işbirlikçisi sermaye çevrelerinin ekonomi ve siyaset alanındaki etkilerinin önlenmesidir; feodal ilişkilere son verilmesi ülkenin istisnasız bütün sakinlerinin vatandaşlık hak ve özgürlüklerinden yararlanan siyasi bakımdan eşit ulusun fertleri payesine yükseltilmesidir... Emperyalizm çağında bugün Milli Demokratik Devrim'in gerçekleştirilmesinde **hegemonya ancak... proletaryada, şehir ve kır emekçilerinde olabilir. Ancak bu güçler toplumu sosyalist devrimin eşiğine vardıracak olan Milli Demokratik Devrim'i sonuna kadar gerçekleştirecek devrimci potansiyele sahiptir.» (S. 8-10; siyahlar- M.S.)**

Broşürden yukarıya aynen aldığımız «genel doğrular» ne yeni ve ne de bilinmeyen şeylerdir. Bunların orijinal şekillerine kimsenin bir itirazı yoktur. Bazılarının üç kelimeden kendileri için bir «fetiş» yaratmaları ken di bilecekleri bir iştir.

II. BROŞÜRÜN DOĞRU OLMAYAN İDDİALARI.

1. «Ve kim demokratik dev-

rimin hedeflerine giren pratik eylemden, pratik amaçlardan sözedip, programının sosyalist olduğunu sanıyor ve bunu iddia ediyorsa; örneğin toprak reformunun ve millî bağımsızlığımız ile bağdaşmayan bâzı iktisadî faaliyet alanlarının millîleştirilmesini sosyalizm olarak ilân ediyorsa, böylesi neyin sözünü ettiğini bilmemektedir» (S. 11)

Şimdiye kadar kimse böyle bir iddiada bulunmamıştır. Bu, bir ayrılık yaratmak için uydurulmuş, icat edilmiş bir iddiadır. Toprak reformu ancak «Emekçi iktidarı» yani «proleterya, şehir ve köy emekçi sınıflarının iktidarı» tarafından gerçekleştirilen bir reform ise sosyalizm yolunda atılmış bir adım olabilir. «Millî bağımsızlıkla bağdaşmayan iktisadî faaliyetler» denen kategori bir zorlama, bir uydurmadır. Sermayeye karşı mücadeleden, anti-kapitalist mücadeleden sözetmemek için müracaat edilmiş bir ustalık, bir oyundur.

2. «Kim, Türkiye gibi Millî Demokratik Devrim aşamasında olan bir ülkede derebeylik ilişkilerini barındıran bağımlı bir ülkede demokratik devrimi atlayarak öncelikle çözümlenecek olan çelişkiyi kapitalist-proleter çelişkisi olarak gösteriyor ve bağımlı bir ülke olan Türkiye'de sanayide olsun tarımda olsun her türlü kapitalist sömürüyü hemen ortadan kaldıracak olan sosyalizasyonu öğütlüyorsa, böylesi Türkiye'nin gerçeklerinden habersiz ve bize, toplumların aşamalardan geçerek devrimci yollarını izlediğini öğreten sosyalist bilimin cahili bir sekterden, sol gevezeden başka bir şey değildir» (S. 11-12)

«Tarımda kapitalist sömürü» den, nasılsa herhalde bir kalem sürçmesiyle olacak, ancak bir kere burada sözediliyor. Şimdi, «Türkiye gerçeklerinden habersiz olanların» kimler olduğunu görelim.

«Elimizdeki istatistiklerin birini tutmamasına ve özellikle büyük toprak mülkiyetini ve büyük işletmeleri önemli derecede gizlemesine rağmen, çeşitli bölüşüm ilişkileri hakkında mevcut bilgileri kabaca toplayabiliriz.

«Ağa - ortakçı bağıntısı şeklinde tezahür eden yarı-feodal bölüşüm ilişkileri, tarımdaki üretici nüfusun % 5'inden azını kapsar görünmektedir. Küçük mülkiyete dayanan üreticilik en yaygın ilişki olup ortakçı-kiracı ilişkilerinden arınmış şekli ile tarımsal nüfusun takriben % 75-80'ini kapsamaktadır. Buna karşılık tarımdaki üreticilerin % 10'u işleyecek topraktan yoksun tarım işçilerini meydana getirmekte ve kapitalistleşen çiftçilere artık-değer yaratarak sömürülmektedir. Tarımdaki faal nüfusun geri kalan % 5-10'u kiracılık ve feodal bir kalıntı şeklinde tezahür etmeyen, ortakçılık ilişkileri içersindedirler.

«Çifiçilerin % 1'inden daha az bir oranı toprak ağası (yani yarı feodal -M.S.) veya kapitalist çiftçi durumundadır. Birçok hallerde bu iki durum aynı şahısta birleşiyor. Büyük çiftçiler bugün topraklarını ortağa veya kiraya vermekten ziyade kiralayan durumundadırlar. Örneğin 1963 tarım sayımına göre 500 dönümden büyük işletmelerin çeşitli şekillerde kiraladıkları arazi toplamı 294.000 hektar, ortağa ve kiraya verdikleri arazi ise 231.000 hektardır. Bu durum büyük işletmelerde ağalık ilişkilerinden ziyade kapitalist çiftçilik ilişkilerinin ağır bastığını gösteriyor.

«Büyük çiftçilerin sayıca azlığına rağmen işlenen arazinin önemli bir kısmına hâkim olduklarını görüyoruz. Toprak temerküzünü tam olarak yansıtmadığı bilinen 1963 sayımına göre 15.000 civarında çiftçi ailesi (yani toplam ailelerin binde 5'i) işlenen arazinin % 11'ine hâkimdir. Buna karşı 100 dönümden fazla toprağı işleyen köylü aileleri çiftçi nüfusun % 87'sini meydana getirirken işlenen arazinin ancak % 47'sine hâkim bulunabilmektedir.

«Tespit edilen oranlarda önemli yanılma payları olsa bile, kapsanan nüfus bakımından Türkiye tarımında küçük üreticiliğin en yaygın bölüşüm ilişkisini meydana getirdiği; kapitalist ilişkilerin bunu takip ettiği, yarı-feodal bölüşüm ilişkilerinin ise bunlardan daha dar bir yer kapladığı ortaya çıkmaktadır.» (Korkut Boratav'ın yakında yayınlanacak olan «Yüz soruda gelir dağılımı» adlı kitabından)

Aynı eserde şu sonuçlara varılıyor :

«Saf feodal bölüşüm ilişkilerinin gelecekte artması ve gelişmesi beklenemez bu tip ilişkilerin doğması için tek elverişli durum göçebe aşiretlerin yerleşmesi durumunda aşiret reisinin lehine bâzı yeni gelir tipleri doğması halidir. Ancak topraksız göçebe aşiretlerin sayısının ihmal edilecek kadar az olması yüzünden bu ihtimal üzerinde durmayacağız.»

«Halen mevcut koyu feodal bölüşüm ilişkilerinin zamanla sadece ortakçı-ağa ilişkisi şeklinde kalması, yerleşik aşiret reislerine ödenen vergi ve angarya nev'inden sömürme paylarının silinip gitmesi beklenmelidir.»

«Küçük üreticilerin tarımdaki durumu ise genellikle kapitalistleşme sürecinin etkisi altındadır. 1950'den sonraki makinleşme tefeci, tüccar ve diğer aracı unsurların baskısı küçük üreticilerin en alt kesimindeki mülksüzleşmeyi hızlandırmış; toprak işçilerindeki artma esas olarak bu kaynaktan beslenmiştir. Ancak herşeye rağmen Orta Anadolu'da, ayrıca tütün ve fındık gibi belli ürünlerde küçük üreticiliğin çok derin kökleri vardır ve uzun yıllar böyle kalması beklenebilir.»

«Tarımdaki kapitalistleşmenin bir göstergesi olan topraksız tarım işçilerinin sayıca ve nisbi olarak artması tabiidir. Çeşitli yıllara ait rakamlar Türkiye çapında tarım işçilerinin gelişmelerini izlemeye imkân vermeyecek kadar metod ve kapsam farklılıkları göstermektedir. Ancak köy envanter etüdlerinin illere ait tarım işçisi rakamlarını, eski yıllara ait araştırmaların bulguları ile karşılaştırmak olabilir. Örneğin Trakya illerine ait 1939 rakamları ile 25 yıl sonrasının köy envanter etüdleri karşılaştırılırsa ortakçılık ve kiracılığın gerilemesinin yanında, topraksız kır işçi ailelerinin toplam köylü ailelerine oranının % 5'ten % 22'ye çıktığını görüyoruz.»

Şimdi, bu tespit ve sonuçların gösterdiği nedir? Herhalde şudur : feodal üretim ilişkileri ve feodal kalıntılar Türkiye'de bir süreden beri kendiliğinden önemlerini kaybetme ve yokolma süreci içindedirler. Bu süreç aynı zamanda Türkiye'nin emperyalist kontrol altına sokulduğu bir dönemde hız kazanmıştır. Bu dönem yine aynı zamanda Türk tarımında kapitalistleşmenin hızla arttığı bir dönemdir. O halde, zorla ve ille de «anti-kapitalist mücadeleden sözetmemek» gayretiyle Türkiye gibi bir ülkede «kim feodale karşı elini kaldırırsa, aynı zamanda arkasında duran emperyalizme karşı da el kaldırmış olur... Feodal sömürüyü ortadan kaldırmak isteyen devrimci güçler, feodal sınıfın müttefiki olan emperyalizme karşı mücadeleyi de göze almak zorundadırlar.» (S. 7-8), demek, yukarıda belirtilen somut gerçekler karşısında Türkiye için hayli soyut bir iddia da bulunmak değil midir? ve bunun için de devrimci güçlere farkında olmayarak hedef şaşırtmak değil midir?

Kapitalist-proleter çelişkisine gelince, şimdilik şu kadarını belirtelim ki, meseleyi bu şekilde daraltarak ifade etmek bir şeydir, emekçi sınıflarının ticaret ve toprak burjuvazileri ile bunların ittifak halinde bulunduğu emperyalist güçler tarafından sömürüldüklerini söylemek başka şeydir. Bizim söylediğimiz budur. Bu konuya daha sonra tekrar döneceğiz.

3. «Kim, hem Demokratik Devrimi, hem sosyalist devrimi birlikte, bir solukta yapacağız diyorsa, «Millî bağımsızlık uğruna mücadele sosyalizme giden yolda mücadeledir» anlamındaki özünde doğru olan bir slogam soysuzlaştırarak, «biz hem bağımsızlık hem sosyalizm uğruna mücadeleyi birlikte yürüteceğiz» şekline sokuyor, aşama kavramını silen ve kafaları karmakarışık eden sloganlar ileri sürüyorsa; böylesi de lâfta keskin sosyalist görünmek çabasında, gerçeklerden ve bilimden habersiz bir kimsedir.» (S. 12)

İşitmek istemeyenden kötü sağır olmazmış, ve de sağır duymaz uydurmuş. «Hem demokratik devrimi hem sosyalist devrimi birlikte, bir solukta yapacağız» diyen kim? Normal olarak demokratik devrim aşamasında çözülmesi gerektiği halde çözümlenememiş meselelerin, ancak sosyalist devrim aşamasında, sosyalist mücadele içinde çözümlenebileceği iddia ediliyorsa, bu iddianın bu şekilde tahrifi mi gerçeklerden ve bilimden haberdar olmaktır? Evet, Türkiye emekçi sınıflarının kendilerini (tam gelişmiş olmasalar da) kapitalist ilişkiler için de sömüren sınıflara karşı mücadelesi, aynı zamanda emperyalizme karşı mücadeledir, ve sosyalizme ulaşma yolunda bir mücadeledir. Türkiyenin bugünkü şartlarının tahlilinden çıkan doğru ve zorunlu mücadele şeklini önermek mi, özünde doğru olan bir slogam soysuzlaştırmaktır?

Kim ve neyi soysuzlaştırıyor?

(Broşürün eleştirisine gelecek sayıda devam edeceğiz)

Demokratik Devrim Meselesi ve LENİN

İKİ TAKTİK - V. İ. LENİN (Çev. M. E.)
Sol Yayınları, 1967 Ankara

ORTAM

Rusya, 20. yüzyılın ilk yıllarında, devrimci bir harekete gebe görünüyordu. Kapitalizm, bu ülkede de en yüksek gelişme aşamasına, yâni emperyalist aşamaya ulaşmıştı. Ama, en yüksek gelişme aşamasında bulunan bu kapitalizm, Rusyada, bu ülkenin toplumsal ve ekonomik hayatı üzerinde belirleyici bir etkiye sahip feodal kalıntılarla iç içe geçmiş bir durumdaydı. Bu kalıntıların başlıcası, Çarlık ve büyük toprak sahipliğiydi. Lenin, bu yıllarda, Çarlığı «askeri ve feodal bir emperyalizm» olarak nitelendiriyordu. Kısaca söylemek gerekirse, feodal kalıntılar, yâni Çarlık ve büyük toprak sahipliği, Rusyada üretim güçlerinin gelişmesini engelleyen başlıca unsuru teşkil ediyorlardı. Bu durumda, gerek toplumsal gelişme, gerekse işçi ve köylülerin en hayâti çıkarları, büyük toprak sahiplerinin egemenliğiyle otokrasinin, yâni Çarlığın ortadan kaldırılmasına bağlı bulunuyordu. Rusyanın gebe bulunduğu devrimci hareketin başlıca *karakteristiği buydu. Ocak 1904'* de patlak veren Rus-Japon savaşı ve uğranılan yenilgi, devrimci hareket üzerinde hızlandırıcı bir etkide bulundu. Karanlık bir kişiliğe sahip Gapon adlı bir papazın önayak *olduğu 9 (22) Ocak 1905 «Kanlı Pazar»*ı, devrimci hareketi iyiden iyiye hızlandırdı. Devrimin barışçı dönemi, artık kapanabilirdi. İşçiler silâhlanıyorlardı. Devrimci hareketin bu gelişmesi, R.S.D.İ.P. nin Bolşevik ve Menşevik hizipleri arasında 2. Kongrede teşkilâtlanma meselesi üzerinde ortaya çıkmış bulunan anlaşmazlığa, bu defa bir de taktik meselesi üzerinde yeni bir anlaşmazlık ekledi. Lenin, içinde bulunulan devrimci konjoktür içinde, Partinin taktiğini saptamak için, 3. Parti Kongresinin hemen toplanmasını istedi. Bolşeviklerin Kongre çağrısına, Menşevikler katılmadılar. Böylece, Bolşevikler ayrı, Menşevikler ayrı toplandılar. Bolşevikler, kendi toplantılarına, «3. Kongre», Menşevikler de «Parti Militanları Konferansı» adını verdiler.

KONGRE

12-27 Nisan 1905'de Londrada toplanan 3. Kongre, yükselme halinde bulunan devrimci konjoktürün temel meselelerini inceledi ve devrimin önderi olarak proletaryanın *görevlerini belirledi.*

Kongrenin kararlaştırdığı stratejik plân, devrimi, iki aşamada gerçekleşecek tek bir süreç olarak değerlendiriyordu. Devrimin ilk aşamasında, proletarya, bütün köylüler*le ittifak halinde, burjuvaziyi tecrid ederek,* burjuva demokratik devrim için mücadele edecekti : Yani otokrasinin yıkılıp demokratik bir cumhuriyetin kurulması, bütün feodal kalıntıların ortadan kaldırılması için, İşçi sınıfı, devrimde doğrudan doğruya yer almakla kalmayacak, devrimin başına geçecekti. İkinci aşamada, proletarya burjuva demokratik devrimin **derhal** sosyalist devrime dönüşmesi için mücadeleye girişmek zorundaydı.

Burjuvazi, aslında Çarlıkla bir anlaşmaya varmak, yani sadece Çarın iktidarını kısıtlamak istediği için, Çarlığı ortadan kaldırmağı gözeten devrime öncülük edemezdi. Çarlığın ve feodal kalıntıların muhafazası, Rus burjuvazisinin yararınaydı. Devrimin öncüsü ancak işçi sınıfı olabilirdi ve bu devrimde işçi sınıfına müttefik olabilecek tek güç, feodal kalıntıların ortadan kalkmasında, toprak sahibi olmakta, ve büyük toprak sahipleriyle Çarlığın boyunduruğundan kurtulmakta çıkarı olan köylülerdi.

Kongrenin taktik çizgisi, bu stratejik plâna göre saptandı : Partinin ve işçi sınıfının ilk görevi, silâhlı bir ayaklanmanın teşkilâtlandırılmasıydı. Bu arada, siyasi yığın grevlerinin, *ayaklanmadan önce ve ayaklanma esnasındaki önemli rolü de özellikle* belirtildi.

Tartışılan başlıca taktik sorunlar arasında, geçici devrim hükümeti meselesi de vardı. Çarlığın yıkılması ve halk devriminin *zaferinden sonra, geçici bir devrim hükü*metinin kurulması zorunluydu. Bu hükümet, Bolşeviklere göre, işçi ve köylülerin devrimci demokratik diktatoryası olmalıydı.

Köylü hareketi karşısında saptanan parti çizgisi, köylülere *parasız dağıtılmak* üzere, büyük toprak sahiplerinin topraklarına el konmasıydı. Bu, burjuva demokratik devrimde işçi sınıfının köylülerin bütünüyle ittifakını öneren Bolşevik çizginin somut ifadesinden başka bir şey değildi. Kongrede, tüzüğün 1. maddesi de değiştirilerek, Martovun 2. Kongrede çoğunluk sağlayan maddesi yerine, Leninin önerdiği madde kondu. Ayrıca, İskra artık Menşeviklerin elinde olduğundan, yeni Merkez Komitesi, **Proletari** adında yeni bir merkez organı gazetenin kurulmasıyla görevlendirildi.

KONFERANS

Menşevikler, Cenevrede topladıkları «Parti militanları Konferansı»nda, devrimin karakteri, hareket ettirici güçleri ve görevleri konusunda, bolşeviklerden çok farklı *bir değerlendirme yaptılar. Onlara göre,* Rus devrimi de, tıpkı batı Avrupanın «eski iyi zamanlar»ındaki burjuva devrimleri gibi, burjuvazinin yönetiminde gelişmeli ve burjuva egemenliğiyle sonuçlanmalıydı. *Proletaryanın bu devrimde bağımsız görevlere* sahip olabileceğini kabul edemiyorlardı. İşçilerin görevi, burjuvaziyi desteklemek, yığınların devrimci bir eylemi karşısında burjuvazinin devrimden yüz çevirmesine engel olmaktı. Proletaryanın devrimdeki yönetici rolünü reddediyorlar, köylülerin devrimci rolünü kabul etmiyorlardı. Bu yüzden, Partinin silâhlı bir halk ayaklanması örgütlemesine de karşıydılar. Bir defa, ayaklanma, «kendiliğinden» olacak bir şeydi, önceden teşkilâtlandırılamazdı. Ayrıca, burjuvaziyi ürküterek, onun devrimden yüz çevirmesi sonucunu da verebilirdi. *Burjuva demokratik devrimde, burjuvazi ürkütülmemeliydi.*

İKİ PARTİ

Böylece 3. Kongre, devrimci konjonktür içindeki parti çizgisini, menşevikler olmadan, dahası, menşeviklere karşı saptamıştı. Bolşevikler, aslında kendi programları, kendi tüzükleri, ve kendi yayın organlarıyla, özerk bir parti kurmuş bulunuyorlardı. Lenin, bu durumu açıklamak için, «iki kongre-iki *parti*» formülünü kullanır. Gerçekten, R.S.D.İ.P. nin 1905 ilkbaharındaki durumu buydu : İki ayrı parti.

İşte «Demokratik Devrimde Sosyal-Demokrasinin İki Taktiği» adlı broşür bu kon*jonktür içinde yazıldı. Lenin, polemik bir bi*çim altında, 3. Kongre kararlarını, Partinin stratejik ve taktik plânını, teorik olarak açıklayıp savunuyordu. «İki Taktik»in Sol Yayınları tarafından yayınlanan Türkçe çevirisinde *bazı atlamalar olduğu,* kitabın ilgili yerlerinde belirtilmiştir. Ayrıca, az da olsa, anlam üzerinde etkili bazı «tashih» hatalarının bu kitapta da önüne geçilememiş olması, okuyucu için büyük talihsizliktir. Bu yazıda, kitabın teorik özünü, kitabın bütününe dayanan bir özet hâlinde vermeğe çalışacağım.

İKİ TAKTİK

Bu broşür, Haziran - Temmuz 1905'de yazılmıştır. Bilimsel Sosyalist teoriye değerli bir katkı niteliğini taşır.

Lenin, bu kitapta, marksizmin tarihinde ilk olarak, burjuva demokratik devrimin, emperyalizm çağındaki özellikleri, hareket güçleri ve perspektifleri meselesini incelemiştir.

1905'lerde Rusyada başlayan devrim, karakteri ve hedefleri bakımından, burjuva devrimiydi. Çarlık otokrasisinin ve feodal rejim kalıntılarının ortadan kaldırılmasını gözetiyordu. Kapitalist rejimin ortadan kaldırılması ilk hedefler arasında bulunmuyordu. *Ama Rusyadaki demokratik devrimin,* onu, kapitalizmin yükseliş döneminde batı Avrupa ülkelerinde görülen burjuva devrimlerinden ayıran bir çok özellikleri vardı.

Batı Avrupa burjuva devrimlerinden *farklı olarak, Rus devriminde, proletarya* devrimin temel hareket ettirici gücü ve yöneticisiydi. Rus burjuva demokratik devrimi, karakteri itibariyle burjuva olmakla beraber, proletaryaya düşen yönetici rol ve

otokrasiye karşı mücadelede kullanılan araçlar (grev ve silâhlı ayaklanma) itibariyle proleter bir nitelik taşıyordu.

Rusyadaki burjuva devriminin en önemli hedefi büyük toprak mülkiyetinin ortadan kaldırılması olduğuna göre, Rusyadaki devrim, aynı zamanda bir köylü devrimiydi de. Öyleyse, köylü, bu devrimin hareket ettirici güçlerinden biriydi.

Burjuvazinin çıkarları aslında Çarlığın çıkarlarıyla temelden çatışmıyor, onunla pek alâ birleşiyordu. Bu yüzden, burjuvazi, devrimin hareket ettirici güçleri arasında bulunamazdı. Proletaryanın devrimci potansiyeli onu ürkütüyordu. Devrim geliştikçe, burjuvazi muhalif karakterini yitiriyor, karşı-devrim saflarına geçiyordu. Lenin burjuva devriminin zaferinin, Rusyada burjuvazinin zaferi olamıyacağını söylüyordu. Yarı-feodal büyük toprak mülkiyeti tarafından ezilen köylü» nüfusun ağır basması, sosyalist parti halinde teşkilâtlanmış bulunan proletaryanın gücü ve bilinci, Rus burjuva devrimine özel bir karakter kazandırıyordu. Bu özellik, kendini şu meselelerde açıkça gösteriyordu : 1) Burjuva demokratik devrimde proletaryanın öncülüğü; 2) Devrim sürecinin burjuva demokratik devrim aşamasında işçi sınıfıyla köylülerin, sosyalist devrim aşamasında proletaryayla yoksul köylüler ve bütün yarıproleter yığınların ittifakı; 3) Çarlık otokrasisini başlıca devirme ve devrimi zafere ulaştırma aracı olarak silâhlı ayaklanma; 4) İşçi sınıfı ve köylülerin devrimci demokratik diktatoryası, ve bu diktatoryanın siyasî organizması olarak geçici devrimci hükümet; 5) Burjuva demokratik devrimin sosyalist devrime dönüşümü; 6) Proletaryanın siyasî partisinin, halk devriminin yöneticisi rolünü üzerine alması.

DEVRİMİN KADERİ

Devrimin kaderi şu soruya bağlıydı : İşçi sınıfı devrimin önderi rolünü oynayabilecek mi, oynayamıyacak mı? Eğer işçi sınıfı, burjuvazinin kuyruğu durumuna düşerse, burjuvazinin Çarlıkla uyuşması kolaylaşır ve devrim, Çarlık üzerinde tam bir zafer kazanarak demokratik cumhuriyet hedefine ulaşamazdı. Oysaki işçi sınıfının olsun, geniş halk yığınlarının olsun, temel çıkarları, Çarlık üzerinde tam bir zafer kazanılmasına bağlıydı. Bu zaferin tek şartı, proletaryanın devrimde yönetici sınıf olmasıydı.

Proletarya, Rusyada, kapitalizmden çok,* kapitalizmin gelişmesindeki yetersizlikten zarar görüyordu. Feodal ilişki kalıntılarının belirleyici bir rol oynaması, üretim güçlerinin gelişmesini iyiden iyiye frenliyor, ve durum, işçi sınıfının sosyalist devrim için mücadeleyi genişletmesini engelliyordu. İşçi sınıfı, sosyalist mücadeleyi genişletebilme bakımından, üretim güçlerinin gelişme temposu üzerinde belirleyici bir rol oynayan feodal kalıntıların mümkün olduğu kadar hızlı bir şekilde ortadan kaldırılmasında büyük çıkar sahibiydi.

Proletaryanın, devrimde önder haline gelebilmesi için, önce devrimin kesin zaferinde çıkarı olan bir müttefik bulması, sonra da, devrimi, işçi ve köylüler zararına Çarlıkla bir uzlaşmaya vararak «tatlıya bağlamak» istiyen liberal burjuvaziyi tecrid etmesi gerekiyordu. Burjuva demokratik devrimde işçi sınıfının tabiî müttefiki, köylülerdi. Menşevikler, bu konuda tamamen farklı bir tutumu benimsiyor, köylülerin gerici bir güç teşkil ettiklerini düşünüyorlardı. Gerçi köylüler, Lenin'e göre de, mütecanis bir sınıf teşkil etmiyorlardı. Yoksul köylülerle, toprak burjuvazisi olan kulaklar arasında esaslı bir çelişme vardı. Bu çelişme, bir istikrarsızlık unsuruydu. Ama köylülerin istikrarsızlığıyla, burjuvazinin istikrarsızlığı arasında dağlar kadar fark vardı. Büyük toprak mülkiyetinin ortadan kalkmasında, feodal kalıntıların temizlenmesinde, aslında bütün köylüler (kulaklar dahil) çıkar sahibiydi. Oysaki, burjuvazi için aynı şey söylenemezdi. Bu yüzden, Lenin, demokratik devrimde öncülüğün liberal burjuvaziye ait olması gerektiğini öneren menşevikleri şiddetle eleştiriyordu.

Menşevikler, burjuva demokratik devrimin liberal burjuvazi öncülüğünde ve reformlar aracıyla yürütülmesinden yanaydılar. Lenin, çarlığın devrilmesi için en etkili yol olarak silâhlı ayaklanmayı öneriyordu. Çünkü çarlık, silâh gücüne dayanıyordu. Ancak silâh gücüyle devrilebilirdi. Devrimin seyri, silâhlı ayaklanmayı bir zorunluluk haline getirmişti. Demokratik cumhuriyet, 1905 Rusyasında başka türlü kurulamazdı.

Parti, yığınların devrimci gücünü kamçılamak, onu çarlığa karşı silâhlı bir mücadeleye sürükleyebilmek için, halk yığınlarının derin özlemlerini dile getiren şiarları bulup ortaya atmalıydı. Bolşeviklerin 1905'lerdeki şiarları şunlardı : 8 saatlık iş-günü; büyük mülklere el konması dahil, köylerdeki demokratik dönüşümleri gerçekleştirmek için, köylü komitelerinin teşkili; siyasî yığın grevleri, işçilerin silâhlandırılması ve devrimci bir ordunun kurulması.

Siyasî yığın grevi, 1905 yıllarında, yığınları çarlığa karşı seferber etmek için önemli bir rol oynayan ve tamamen proleter bir nitelik taşıyan yeni bir mücadele silâhı olarak ortaya çıkmıştı.

İKTİDAR MESELESİ

Lenin, «İki Taktik»de, devrimin ana meselesi olan iktidar meselesine de yeni bir çözüm şekli getirmiştir. Lenin'e göre, öncülüğün proletaryaya ait bulunduğu bir burjuva demokratik devrim, geçmişteki burjuva devrimlerde olduğu gibi, iktidara burjuvazi tarafından değil, işçi-köylü demokratik diktatoryası tarafından el konmasıyla sonuçlanmalıdır. Geçici devrimci hükümetin şekli bu olmalıdır. Bu hükümet, devrimin kazançlarını korumalı, karşı-devrimin direnişini kırmalı, ve R.S.D.İ.P. nin asgari programını, yâni demokratik cumhuriyeti, 8 saatlık iş-gününü, ve toprak reformunu gerçekleştirmelidir. İşte bunun için, şartlar uygun olduğu takdirde, sosyal demokrasi temsilcilerinin geçici devrim hükümetine katılması gereklidir. Geçici devrimci hükümet üzerinde, hem aşağıdan, hem yukarıdan baskı yapılmalıdır. Böylece, burjuva demokratik devrimin sosyalist devrime dönüştürülmesi şartları yaratılmalıdır. Geçici devrimci hükümete katılmağa karşı bulunan menşeviklerin tutumu, aslında burjuvaziyi devrimin başına geçirmek ve orada bırakmaktan başka bir sonuç veremez.

SÜREKLİ DEVRİM

«İki Taktik» yazıldığı sıralarda 2. Enternasyonal partilerindeki yaygın düşünce, burjuva demokratik devrimle sosyalist devrim arasında uzunca bir dönemin bulunması gerektiğiydi. Lenin, Marx'ın «sürekli devrim» üzerindeki düşüncesini canlandırarak, «İki Taktik»de, o zaman yaygın bulunan bu düşünceye karşı çıkmış ve burjuva demokratik devrimin sosyalist devrime dönüşümü teorisini formüle etmiştir. Marx'ın «sürekli devrim» anlayışının temelinde, işçi-köylü ittifakı yatıyordu. Öbür düşüncenin, yani burjuva demokratik devrimle sosyalist devrim arasında uzunca bir dönem bulunması gerektiği düşüncesinin temelinde ise, işçi sınıfının köylüleri yönetici rolünün, ve burjuva demokratik devrimde proletarya hegemonyasının inkârı yatar.

Lenin, hemen bütün yazılarında olduğu gibi, «İki Taktik»te de, «somut durumun somut bir tahlili»ni yapar : Belirleyici bir etki taşıyan feodal kalıntılarla nisbeten gelişmiş bir kapitalizmin iç içe bulunuşu, Rusyada ikili bir karakter taşıyan çelişmelerin patlak vermesine sebep olmuştur. Üretim güçlerinin gelişmesiyle yarı-feodal üretim ilişkileri arasındaki çelişme, burjuva demokratik devrimin öncülerini; üretim güçlerinin gelişmesiyle kapitalist üretim ilişkileri arasındaki çelişme ise, burjuva demokratik devrimin sosyalist devrime dönüşümü için zorunlu objektif şartları yaratırlar. Bunun sonucu ikili bir mücadeledir; iki mücadelenin bir arada yürütülmesidir: Biri, bütün halkın, çarlığa, otokrasiye karşı, demokratik cumhuriyet için yürüttüğü mücadele; öbürü, proletaryanın, burjuvaziye karşı, sosyalizm için yürüttüğü mücadele. Ama 1905 yıllarında, halkın otokrasiyi devirmek için yürüttüğü mücadele, birinci plânda bulunuyordu. İşçi sınıfı, çağımızda, tarihi bir devrimci öncülük göreviyle yükümlüydü : Burjuva demokratik devrimde, bütün halkın, özellikle köylülerin; sosyalist devrimde ise, bütün emekçilerin, bütün sömürülenlerin başına geçmek, önüne düşmek zorundaydı.

Bu kitap **doğru okununca,** burjuva demokratik devrimin başarıya erişebilmesi ve sosyalist devrime dönüşebilmesi için, başlıca başarı şartlarından birinin, devrimci mücadeleyi yöneten ve teşkilâtlandıran bağımsız bir işçi partisinin varlığı olduğu, her halde daha iyi anlaşılacaktır.

KİTAP

İki Taktik'i Okurken

Gemiğe doğru,
Denizi göreceksin;
Sakın şaşırma.

ORHAN VELİ

Lenin, bu kitapta, devrimci mücadele sürecinin demokratik devrim aşamasıyla ilgili bütün taktiklerin (stratejilerin değil) kendisine göre geliştirilmesi gereken ana modelini verdiğine göre, «İki Tatkik»i okurken, «Milli demokratik devrim stratejisi» adına kopartılan gürültü, ister istemez hatırlanacaktır. Gerçekten, «Milli demokratik devrim stratejisi» adına ileri sürülen ciddi görünüşlü bazı kanıtları, Lenin'in demokratik devrimle ilgili düşüncesine dayandırmak yolunda, her halde olumlu karşılanması gereken bir çaba görülmüştür. Öyleyse, «İki Taktik»i iyi anlamak, «Milli demokratik devrim stratejisi» *adına ileri sürülen kanıtları değerlendirmek bakımından da bir önem* taşımaktadır.

Şüphesiz, her hangi bir kitaptan yapılacak metin-aktarımlarıyla, o kitabın «ruhuna» çok aykırı düşünceleri «kanıtlamak» mümkündür. Burada, Lenin'in demokratik devrim üzerindeki düşüncelerinin özünü yansıtacağını sandığım bazı metin-aktarımlarıyla, «İki Taktik»in iyi anlaşılmasına, dolayısıyla «Milli demokratik devrim stratejisi» tartışmalarının değerlendirilmesine mütevazi bir katkıda bulunmak istiyorum. Bu «katkı», elbette kendi anlayış düzeyimle sınırlı olacaktır. Ve hiç kimse yanılmazlık iddiasında bulunamıyacağına göre, muhtemel yanlışlarım düzeltilir, Lenin'in düşüncesini anlama çabası geliştirilirse bundan sevinç duyarım.

Lenin'e göre, «...bir devrimin potansiyel gücü, geniş ölçüde, baskının ve özgürlük özlemlerinin güç ve süresiyle orantılıdır. V... aynı zamanda, toplumun eski «üst yapısı» ile çağdaş dönemin canlı güçleri arasındaki çelişkinin derinliğine tâbidir». (S. 59,- metin aktarımlarında, okuyucunun elindeki kaynaktan, «İki Taktik»in türkçe çevirisinden yararlanıyorum). Bundan ötürü, Lenin'in «askeri ve feodal emperyalizm» olarak nitelendirdiği 1905 Rusyasında, «...İşçi sınıfının *kurtuluşunu*, *kapitalizmin* gelişmesinden gayri bir yerde arama *fikri*, gerici bir fikirdir. Rusya gibi ülkelerde, işçi sınıfı, kapitalizmden çok, kapitalizmin gelişmesinin yetersizliğinden acı çekmektedr. Demek ki, işçi sınıfının, kapitalizmin en geniş ölçüde, en özgürce ve en büyük hızla gelişmesinde kesin çıkarı vardır. İşçi sınıfının, kapitalizmin geniş ölçüde en özgürce ve hızlı gelişmesine engel olan geçmişin bütün kalıntılarının ortadan kaldırılmasında kesin çıkarı vardır». (s. 49-50). Bunun için Rusyada demokratik devrim aşamasının «...Çarlık üzerindeki kesin zaferi», çevrinin diliyle, «proletarya ile köylülerin devrimci demokratik iktidarı» (s. 57) olacaktır. «Bu iktidar, (devrim bir çok ara aşamalardan geçmedikçe) kapitalizmin temellerine dokunamıyacaktır» (s. '58).

Burada bir soru : Bugün Türkiyedeki iktidar meselesinin, her hangi bir şekilde, «proletarya ile köylülerin devrimci demokratik *iktidarı» tarzında çözümlendiğini varsayarsak, bu iktidar kapitalizmin* «temellerine» dokunamayacak mıdır? Ve soruya devam : Bugün Türkiyede üretim güçlerinin gelişmesi, feodal ilişkiler tarafından mı engellenmektedir? Tanımı hayli geniş tutulmuş feodal ilişkiler çerçevesi, Türkiyede tarımsal nüfusun (bütün nüfusun değil) ancak yüzde 5 gibi önemsiz bir kısmını kapsadığına göre (Korkut Boratav'ın yakında yayınlanacak olan «100 Soruda Gelir Dağılımı» adlı kitabına bakınız), «geçmişin bütün kalıntılarının» üretim güçlerimizin gelişmesini engelleme yolundaki belirleyici etkisi nedir? Türkiyenin önündeki görev, kapitalist üretim ilişkilerinin genişletilmesi ve otokrasinin yıkılması mıdır? Başka bir deyişle, burjuva demokrasisinin geliştirilmesi, sağlamlaştırılması, başlı başına bir görev olarak kabul edilirse, demokratik devrim aşamasıyla sosyalist devrim aşaması arasında uzunca bir dönem bulunması gereğini öngören II. Enternasyonal düşünce tarzına *yaklaşılmış olmaz mı?*

Lenin'e göre, «Burjuva devrimi, kapitalizmin gelişme gereğini ifade eder, ve kapitalizmin temellerini tahrip etmez, tam tersine, bunları genişletir ve derinleştirir» (s. 48). Peki, Türkiyedeki toplumsal üst-yapı, kapitalizmin temellerinin genişleyip derinleşmesini engellemekte midir?

Demokratik devrimin hedefi, demokratik cumhuriyetin kurulmasıdır. Demokratik cumhuriyetin kurulması ne demektir? Lenin şöyle der : «Kıralığın kesin olarak ortadan kaldırılmasına, Rusçada, demokratik cumhuriyetin kurulması denir» (s. 38). Buna türkçede baş*ka bir şey denmesine lüzum var mı? «Bir gün gelecek, otokrasiye* karşı mücadele sona ermiş olacak, ve Rusya için demokratik devrim dönemi, artık zamanını doldurmuş olacaktır» (s. 89).

KULAĞI OLAN İŞİTSİN!

Lenin, «İki Taktik»te «şiar» konusuna da değinir. «Demokratik biçim değiştirmeden yana olan bütün sosyal güçler arasındaki gerçek güçbirliği» (s. 95) konusunda, gerçekten devrimci olan şiarların formüle edilmesi gereği ü erinde durarak, şöyle der : «Bu güçbirliği, proletaryanın hedeflerini sağcı burjuvazinin seviyesine düşüren şiarları değil, devrimci ve cumhuriyetçi burjuvaziyi proletaryanın seviyesine yükselten şiarları gerektirir» (s. 96).

Kısaca söylemek gerekirse, demokratik devrim aşaması, Lenin'e göre, devrimin otokrasiden cumhuriyete giden yol üzerindeki uğrağıdır. Bundan sonra, küçük-burjuva demokratik cumhuriyetinden sosyalizme giden yol başlayacaktır. *«Ama bu mücadele, demokratik cumhuriyet* alanı üzerinde, sosyalizm uğruna mücadele biçimine bürünecektir» (s. 87). Lenin'in demokratik devrim anlayışındaki özellik kavranmak isteniyorsa, şu satırlar dikkatle ve tekrar tekrar okunmalıdır :

«Hiç şüphe yok ki, somut tarihi durum, birbirine sıkı sıkıya karışmış olan geçmişe *ait unsurlarla* geleceğe *ait unsurları ihtiva eder.* İki yolun birbirine karıştığı olur. Ücretli emek ve onun özel mülkiyete karşı mücadelesi, otokratik düzende de vardır. Ve bu serflik düzeninde bile doğabilir. Ama bu, mantığın ve tarihin gereğine uyarak, gelişmenin büyük aşamalarını birbirinden ayırdetmemize engel olmaz. Hepimiz, burjuva devrimini sosyalist devrimle karşılaştırıyoruz, hepimiz kesin olarak bu iki devrimin birbirinden ayırdedilmesi üzerinde direniyoruz. Ama bu iki devrimin kısmi unsurlarının tarihte birbirine karıştıklarını inkâr edebilir miyiz? Batı Avrupa, demokratik devrimler döneminde, çeşitli sosyalist hareketler, çeşitli sosyalist girişimler tanımadı mı? Ve gelecekteki Batı Avrupa'da sosyalist devrimin, demokrasinin eserini tamamlamak için yapacak daha çok şeyi olduğu bir gerçek değil midir?

Sosyal-demokrat (sosyalist anlayınız -K.S.), hiç bir zaman, prole*taryanın, olabildiği kadar demokrat ve cumhuriyetçi olan burju*vaziye ve küçük-burjuvaziye karşı, sosyalizm uğruna kaçınılmaz mücadelesini unutmamalıdır. Bu, tartışma götürmez. Ayrı ve bağımsız sınıf zihniyetinin derin damgasını taşıyan bir sosyal-demokrat partinin mutlak gereği buradan gelmektedir» (s. 87-88).

Bitirmek için, şimdilik şu sonucu çıkartıyorum :

Sosyalist eylemin önünde, her zaman «yakın» ve «uzak» hedefler bulunacaktır. Bu durum, her zaman bir «asgari» ve «âzami» program zorunluluğu çıkarsa bile - ki, bu «zorunluluk» tartışılabilir -, bundan, «asgari» programın, her zaman bir «demokratik devrim programı» olması zorunluluğunu çıkarmak yanlıştır. Tıpkı bunun gibi, normal olarak demokratik devrim aşamasında çözümlenmesi gereken, örneğin toprak reformu gibi, meseleleri kapsıyor diye, aslında devrim sürecinin sosyalist aşamasını gözeten bir programı, «demokratik dev*rim programı» sanmak da yanlıştır.*

KENAN SOMER

EMEK * Onbeş Günlük Sosyalist Gazete İki Haftada bir Pazartesi Günleri çıkar. Sahibi : Şaban ERİK * Genel Yayın Müdürü : Sadun AREN * Yazı İşleri Müdürü : Hüseyin ERGÜN * Yıl : 1 - Sayı : 3 - Fiyatı : 150 Kuruş - 2 Haziran 1969

Yönetim Yeri : Süleyman Sırrı Sokak 2/8 Yenişehir/ANKARA - Tel : 17 77 60 * *P.K. 276 Bakanlıklar/ANKARA * Abone* Şartları : 13 Sayı : 12,5 TL., 26 Sayı : 25,— TL., 52 Sayı : 50,— TL. İLAN : Santimi 25,— TL. Yayın ilânları yüzde 50 indirimlidir. Küçük yayın ilânları kelimesi 75 Kuruştur.

İstanbul Temsilciliği : S. Günay AKARSU Nuruosmaniye Cad. Benice Han - Cağaloğlu *İstanbul * Telefon : 26 29 64 * İzmir Temsil*ciliği : Güner ELİÇİN, Akgerman Han 404 İZMİR * Tel : 24 986 * İstanbul Dağıtımı : Fuat BÜTE, Ankara Cad. 8 İstanbul * Tel : 27 89 49 * Dizgi ve Baskı : Baylan Basım ve Ciltevi

27 mayısın yıl dönümünde

ANAYASA - SİYASAL GÜÇLER ve SON BUNALIM

İçinde bulunduğumuz siyasal bunalımın bazı kişilerin ve teşekküllerin davranışlarına bağlı günlük politika olayları biçiminde değerlendirilmesi yanıltıcı sonuçlar verebilir. Son gelişmelerin gerçek nedenlerini ve niteliğini anlayabilmek için, meseleye, Türkiyenin yakın geçmişinde siyasal güçlerin gelişimi açısından bakmak gereklidir. Bu bakımdan, tek parti döneminden bugüne kadar Türkiyedeki siyasal oluşun anahatlarını belirtmek ve son olayları böyle bir perspektif içinde incelemek aydınlatıcı bir yöntem olacaktır.

TÜRKİYEDE TEK PARTİ DÖNEMİ

Kurtuluş savaşının başarılmasından ve yeni siyasal düzenin kurulmasından sonra bürokrat-aydın kadrolar (egemen sınıfların ekonomik güçlerini ve ekonomik düzeni veri alan bir çerçeve içinde) yönetimde etkili olmuşlardır. Bu dönemde tarımda mülkiyet düzenine dokunulmamış, tarım dışı kesimde ise «devletçilik», özel mülkiyet sistemini destekliyecek şekilde işlemiştir. Devletçilik, ilkel sermaye birikiminde devlete görev veren, çeşitli transferlerle sermayedar sınıfı güçlendiren ve böylece türkiyede kapitalist gelişmeye yardımcı olan bir mekanizma olarak kullanılmıştır. Bu sınırlar içinde kalarak etkili olan yönetici bürokrat-aydın kadrolar, toplum yapısını değiştirmeden ve bazı üst yapı kurumlarında yenilikler yaparak kalkınmanın mümkün olacağı gibi bir görüşe dayanan bazı girişimler yapmışlardır. İşte, bir yandan devletçilik yoluyla kapitalist sermaye birikiminde öncülük yapmanın sebep olduğu ekonomik sömürü, diğer taraftan da üst yapı kurumlarında yapılan reform teşebbüsleri yönetici bürokrat-aydın kadrolarla halk kitlelerini karşı karşıya getirmiştir. Düzenden destek gören ve güçleri artan toprak sahipleri ile sermaye çevreleri ise, bu çatışmadan yararlanmışlar ve ekonomik sömürüye karşı olan tepkiyi bürokrat-aydın yöneticilerle halk arasındaki çelişkiye ve üst yapı değişikliklerine yöneltmek imkânını bulmuşlardır. Toprak sahipleri ve sermayedarlar böylece siyasal eylemlerinde halk desteği sağlamayı da başarmışlardır. D.P. hareketinin «halkçı» niteliği böyle bir temele dayanmaktadır.

DEVLETÇİLİK YOLUYLA KAPİTALİST GELİŞMENİN SONUÇLARI

Tek parti döneminde devletçilik yoluyla kapitalizmi geliştirme politikasının başlıca iki sonucu olmuştur. 1) Bunlardan birincisi, ekonominin dışa bağlılığının artmasıdır. İç kapitalizm geliştikçe zorunlu olarak, uluslararası kapitalizmin ilişkilerine girmiştir. Fakat iç kapitalizmin gelişmesi, türkiyeyi az gelişmişlikten kurtaracak kadar hızlı olmadığı için, bu ilişkiler bağımsız kapitalist ülkeler arasındaki ilişkiler olarak değil, ekonomik ve giderek, siyasal bağımlılık ilişkileri halinde olmuştur. Türkiyenin dışa bağlı bir ekonomik düzen haline gelmesi yöneticilerin iradesine bağlı bir karar sonucu olarak değil, uygulanan kalkınma yönteminin ülkeye getirdiği bir aşamanın sonucu olmuştur. Bu bakımdan, bağımlılık ilişkilerinin C.H.P. yönetiminin son yıllarda başlayıp D.P. döneminde hızlanarak devam etmesini doğal karşılamak gerektir. Yöneticilerde değişme olmasaydı da bu gelişme aynı yönde olacaktı.

2) Tek parti devrindeki kapitalist gelişmenin ikinci sonucu güçlenen egemen sınıfların, sınıfların, siyasal yönetime doğrudan doğruya sahip çıkacak duruma gelmeleridir. D.P. nin iktidara gelişi bunun sonucu ve somut görünüşüdür.

EGEMEN SINIF YÖNETİMİ : D.P. İKTİDARI

On yıllık D.P. iktidarı, Türkiyedeki kapitalist düzenin oldukça hızlı bir gelişme dönemidir. Makinalaşma, yeni alanların tarıma açılması (ve iyi hava şartları) sonucu olarak ve Kore savaşının uluslararası ekonomik ilişkilerde yarattığı ortamın da etkisiyle, tarım kesiminde, hem üretim seviyesi, hem de işletme biçimi bakımından önemli gelişmeler olmuştur. Devletin yaptığı alt yapı yatırımları da bu gelişmeyi desteklemiştir. Devlet sektörünün ve dış ilişkilerin desteği ile özel sermaye birikiminde ve tarım dışı üretimde de artışlar olmuştur. Bunların sonucu olarak tarım dışı istihdam artmış (işçi sınıfı gelişmiş) hızlı bir şehirleşme ile yerleşme düzeni büyük ölçüde değişmiştir. Kapitalist gelişme ile bu düzenin çelişkileri de daha açık olarak belirmeye başlamıştır.

Yurt içinde ve dışındaki bütün olumlu şartlara rağmen türkiyede kapitalist düzen 1957 yılında başlayan buhranla tam bir çıkmaza girmiştir. Bu çıkmaz türkiyedeki kapitalizmin yapısından doğmuş fakat egemen sınıfların ekonomik ve siyasal yönetimdeki başarısızlığının da bir sonucu olmuştur.

HÜRRİYETSİZ, HALKSIZ, SİYASAL TARTIŞMA VE 27 MAYIS

1950-1960 döneminin bir özelliği de hürriyetlerin kısıtlı olmasıdır. Bu devirde toplumdaki gelişmelerin sosyalist açıdan tahlili yasaklanmıştır. Çelişkilere sosyalist eylem yoluyla çözüm arama yolu tamamen kapalıydı. Düzenin gerçek niteliğini ortaya çıkaracak bilimsel çalışmaların ve bunlara dayanan ideolojik tartışmaların imkânsız oluşu, buhranın açığa çıkardığı çelişmelerin doğru bir bilinçlenme yaratmasını güçleştiriyor, geciktiriyordu. Bu nedenle bütün tartışmalar, siyasal kurumların yapısı, işleyişi ve yönetim biçimi etrafında toplanıyordu. Bundan daha önemlisi siyasal çatışma egemen sınıfların halk desteği ile iktidara gelen yöneticileriyle bürokrat-aydın kadrolar arasında bir çelişme olarak görünüyordu. Buhranın ezdiği emekçi halk kitleleri kendi meselelerini yansıtmayan bu çatışmada şaşkınlık içinde kalmışlardı. 27 Mayıs Hareketi, bunalmış fakat bunalımın sebepleri konusunda bilinçlenmemiş halk kitlelerinin seyirci kaldığı bir siyasal değişme olmuştur. D.P. yönetiminin devrilmesine karşı hiçbir ciddi halk tepkisi olmayışı üzerinde düşünülmek gereken önemli bir durumdur. Fakat, 27 Mayıs Hareketinin getirdiği yönetim de halk desteğini sağlayamamıştır.

27 MAYIS, ANAYASA VE SİYASAL GÜÇLER

27 Mayıs Hareketi Türkiyenin ekonomik düzeninde hiçbir temel değişikliğe yol açmamıştır. Ekonomik düzen 1960 dan sonra daha önce kazandığı gelişme doğrultusunda devam etmiştir.

27 Mayıs Hareketinin getirdiği önemli yenilik, bu hareketin büyük eseri olan 1961 Anayasasıdır. Bu anayasa ile Türkiyede siyasal tartışmaların ve siyasal çatışmaların kurallarında temel değişiklikler olmuştur. 1960 dan sonraki siyasal gelişmeleri bu yeni ortamın değişen

şartları içinde incelemek gerekir.

27 Mayıs Hareketinin hangi nedenlerle böyle bir anayasa değişikliğini sağladığı üzerinde durulacak bir inceleme konusudur. Bu değişiklikte 1960 öncesi dönemde egemen sınıf yöneticileriyle bürokrat-aydınlar arasındaki çalışmada, bürokrat-aydınların karşılaştıkları somut meselelerin ve bunlara çözüm bularak ilerisini güvenliğe alma isteğinin önemli etkisi olduğu muhakkaktır. 27 Mayıs Hareketinin egemen sınıf yönetimine bir süre ara vermek suretiyle, güçlenen burjuvazinin bürokrasiyi kendi yönetimi için de eritmesini geciktirmiş olması da üzerinde önemle durulacak diğer bir konudur. 1961 Anayasasının getirilmiş olması kadar (hatta daha fazla) önemli olan husus anayasanın getirdiği ilkelere yakın bir şekilde uygulanabilmiş olmasıdır. Bunda Türkiyenin bu tarihi aşamasında siyasal güçlerin ulaştığı etkenlik seviyesinin rol oynadığını kabul etmek gerekir.

SOSYALİST HAREKETİN GELİŞMESİ

1960 sonrası dönemde Türkiyede siyasal hayatı etkileyen en önemli yeni unsur, sosyalist düşüncenin ve eylemin açıkça ortaya çıkması olmuştur. Belli sınırlar içinde olsa da, Türkiyenin meselelerini sosyalist açıdan incelemenin ve tartışmanın mümkün olması, bu ülkede siyasal mücadelenin hem perspektifini, hem de muhtevasını değiştirmiştir. Bugünkü tartışmalarla 1960 öncesi dönemdeki tartışmaların karşılaştırılması bu değişikliğin nekadar büyük olduğunu göstermeye yetecektir. Sosyalist düşüncenin etkisi sosyalist eylemin elde ettiği somut sonuçların çok ötesinde olmuştur. Sosyalist tahlilin sonçlarına ve sosyalist sloganlara sahip çıkan hareketlerin çokluğu bunun bir örneğidir. Bu bir yandan sosyalist düşüncenin bilimsel gücünü, diğer taraftan da gelişen sosyalist potansiyeli sosyalist olmayan amaçlara saptırma çabalarını göstermektedir. 1960'dan sonraki dönemde sosyalist hareketin durumu EMEK'in 1. sayısındaki «SOSYALİST POTANSİYELDEN SOSYALİST GÜCE» başlıklı yazıda incelenmiştir. Sosyalist hareketin ana meselesi bugünkü dağınık durumdan kurtulmak ve bunun için sosyalist potansiyeli sosyalist güce dönüştürecek teşkilâtlanma ve eylem biçimlerini uygulamaktır. Bu aşamada gerekli olanlar yapılmadıkça sosyalist hareketin teşkilâtlı bir siyasal güç olarak etkili olması gecikecektir.

TEKRAR EGEMEN SINIF YÖNETİMİ : A.P. İKTİDARI

1960'dan buyana kısa bir süre bürokrat-aydın yönetiminden sonra egemen sınıflar tekrar doğrudan doğruya yönetimi ele almışlardır. Bunda 1950 öncesi durumuna benzer şartların kolaylaştırdığı halk desteği etkili olmuştur. Bu dönemde ekonomik bakımdan 1950 den sonraki gelişmeye benzer bir ilerleme olmuştur. Tarımda iyi hava şartlarının etkisi ile önemli üretim artışı görülmüştür. 1950 den sonraki dönemde hiç ulaşılmamış ölçülerde sağlanan dış kaynaklı finansmanın da yardımı ile tarım dışında önemli üretim artışları kaydedilmiştir. Kamu ve dış finansman kaynaklarının Türkiyede görülmemiş bir şekilde özel kesime transferi ile özel sermayede önemli bir güçlenme olmuştur. Gelişmenin niteliği gereği, sanayi yapısal olarak dışa bağlılığı artan bir şekil almıştır. Bunlarla birlikte işçi ve şehirli sayısın da da artışlar vardır. Türkiye'de kapitalizmin bu ikinci açrama dönemi 1950 sonrası gelişmeden daha kısa bir sürede tekrar bir buhranın eşiğine gelmiştir. Önümüzdeki aylarda kesin olarak ortaya çıkacak olan bu buhran da hem düzenin hem de yöneticilerin yeteneksizliğinin bir sonucudur. D.P. döneminde siyasal bunalım ekonomik buhrandan sonra ortaya çıktığı halde, A.P. ekonomik buhranın arefesinde bir siyasal buhrana girmiş görünmektedir. Egemen sınıflar bu durum için çözüm aramak zorundadırlar.

İşte bu çözümlerden biri, siyasal yönetim dışında bırakılmış (fakat ekonomik yönetimde etkili olan) eski D.P. yönetici kadrosunun tekrar siyaset sahnesine itilmesidir. Böylece hem yönetimde güçlenme sağlanacak, hemde zayıflayabilecek halk desteği tekrar güçlendirilecektir. Ancak burada çözülmesi gerekli iki mesele vardır. Birincisi A.P. yöneticilerinin durumlarını koruma içgüdüsünden doğan direnmedir. Diğeri ise 27 Mayıs hareketini yapan Silâhlı Kuvvetler yöneticilerinin bu hareketi gayri meşru sayan bir yönetici kadronun geri dönüşüne karşı duyacağı tepkidir. Son bunalım bu iki meselenin sanıldığı kadar kolay çözülmeyeceğinin ortaya çıkışından doğmuştur.

BAZI BÜROKRAT-AYDINLARIN İKTİDAR ADAYLIĞI : CHP

Ekonomik bunalım, CHP'nin bürokrat-aydın kadro olarak siyasal iktidarı daha iyi yapabilme ve bunu iç ve dış çevrelere kabul ettirme çabalarını artırmıştır. Burada egemen sınıflara meseleyi çözmede A.P. dışında bir çözüm bulunabileceği hatırlatılmaktadır.

CHP, bünyesinde, toprak ve sermaye sahipleri ile bürokrat-aydınların koalisyonunu barındıran bir kuruluştur. Partinin bu niteliği 1960 tan sonraki kısa iktidar dönemindeki eylemi ile açıkça ortaya çıkmıştır. 1960 dan sonra Türkiyedeki siyasal ortamda beliren değişmeler CHP'nin bürokrat-aydın grubunu etkilemiştir. Bu grup, Türkiyedeki ekonomik düzenin aksaklıklarını ortaya çıkaran ve bunun düzende bazı değişiklikler gerektirdiğini ileri süren «reformcu» görüşler ortaya atmıştır. Bu reformcu görüşe halk desteği sağlamak için gelişen sosyalist potansiyelden de yararlanmak üzere «ortanın solu» sloganı ileri sürülmüştür. Bu akım CHP içinde çatışmaya ve bazı kopmalara sebep olmuş, fakat parti yapısında önemli bir değişiklik olmamıştır. Bir süre için, yönetici kademelerde bürokrat-aydınların etkisi artmıştır. Partinin genel başkanı yeni gelişmeyi benimsemiş, çeşitli gruplar arasında denge kuracak şekilde buna bir ölçüde müsamaha etmiştir.

ORTANIN SOLUNUN ÇIKMAZI

Ortanın solu düzenin aksaklıklarını teşhir eden olumsuz öneriler aşamasında oldukça başarılı olmuş, partinin bürokrat-aydın kesimine dinamizm vermiş ve bir ölçüde dışardan destek kazandırmıştır. Fakat düzenin bozukluklarının nasıl düzeltileceği konusunda olumlu öneriler de bulunma noktasına gelindiğinde, bu akım bir çıkmaza girmiştir. Düzenin herhangi bir noktasında (dış ticaret, sanayi, tarım) teknik ve rasyonel çözümler şeklinde de ileri sürülse, yapılacak önemli değişiklik teklifleri, egemen sınıfları, çıkarlarını savunmak üzere bir sınıf mücadelesine itecektir. Bunlara karşı koymada halk desteği, ancak sınıf bilincine ulaşmış kütle desteği olarak sağlanabilir. Ortanın solu yönündeki eylemin mantıki sonucu meseleye böyle bir açıdan bakmayı gerektirir. Halbuki, ne CHP'nin yapısı ne de CHP'deki bürokrat-aydınların yaklaşımı bu yönde bir gelişmeye imkân verecek nitelikte değildir. Ortanın solunun düzen değişikliği konusunda hiçbir temel meselede hiçbir olumlu teklif ileri sürmemiş olmasına dikkat etmek gerekir. Ortanın solu bu çıkmazda durmuş gerilemiş ve CHP'nin yapısına uygun yeni bir mecraya yönelmiştir.

SEÇİMLER ÖNCESİ DÖNEMDE YENİ (!) CHP.

CHP'nin yapısı, bu partiyi bu düzen içinde kabul edilebilir bir teşekkül olarak yaşamaya zorlamaktır. Seçimlerin yaklaşması bu yöndeki dönüşü hızlandırmıştır. Son aylarda CHP yöneticileri çabalarını iki nokta etrafında toplamışlardır. 1) Bunlardan birincisi CHP'nin bu düzeni yönetmede AP'den daha başarılı olacağını iç ve dış egemen çevrelere kabul ettirme yönündeki çabalarıdır. Dış politika görüşlerindeki büyük dönüşler bunun başlıca örneğidir. Ekonomik alanda ise, ortanın solu, bütün iddialarından arınıp, bu düzeni daha yetenekli ve rasyonel yönetme metodu haline indirgenmişti. Bunlardan sonra, CHP'nin büyük kozu bu düzeni yönetmede bürokrasi üzerinde daha kuvvetli bir kontrol yeteneğine sahip olabileceğinin bilinmesi olarak görünüyordu. İktidar adaylığı için CHP'nin bürokrasi üzerindeki nüfuzunu ortaya çıkarması ve Adalet Partisini yıpratması gerekiyordu. 2) CHP'nin ikinci çabası halk desteği sağlamak için yeni yöntemler aramakla ilgili idi. Ortanın solu sloganının sınıf bilinçlenmesi temeline oturtulması zorunlu olan mantıki sonucuna gitmek imkânsız olunca halk desteğini sağlamanın başka yollarına başvurmak gerekiyordu. CHP yöneticileri bu hususta eski bir genel sekreterlerinin uygulamaya çalıştığı yolu yeniden keşfediyorlardı. Bu yol, halkla ilişkilerde D.P. ve A.P. yöntemlerine bağ vurmak demekti. Bunu yeni bir isimle «duygu duvarını yıkma» olarak tanımlıyorlardı. Son bunalımda CHP'nin tutumunun anlaşılması için bu iki yönlü çabanın bilinmesinde yarar vardır.

BÜROKRAT-AYDIN ÇEVRELER

1960 sonrası siyasal ortamda bürokrat-aydın çevrelerde önemli gelişmeler olmuştur. Bu

Sayfayı çeviriniz

gelişmenin bir yönü egemen sınıfların bürokrasiyi kendi yönetimleri içinde eritme çabaları ile ilgilidir. Bürokrasinin bazı kesimlerinde etkili olan bu çabanın önemli bazı noktalarda başarılı olamadığı görülmektedir. Tarihi sebeplerle egemen sınıflardan (belli sınırlar içinde ve belli ölçülerde) bağımsız hareket etme imkânı olan Türk bürokrasisi 27 Mayıs hareketi ile bu niteliğini bir süre daha devam ettirme olanağını elde etmiştir (Kapitalizmin gelişmesi ile güçlenen burjuvazinin, uzun vadede bürokrasiyi artan ölçülerde kendine bağlaması doğaldır.)

Bürokrat-aydın çevrelerde diğer gelişme, ideolojik alanda olmaktadır. Bürokrat-aydınların egemen sınıflarla bütünleşmemiş olan kesimlerinde sosyalist düşüncenin büyük etkisi olmuştur. Bunların bir bölümü sosyalist hareket içinde yer almış, onun bir parçası olmuşlardır. Bunun dışındaki çevrelerde, sosyalist düşünce, çeşitli biçimlerde etkili olmuştur. Türkiyede kapitalist düzen içinde ne kalkınmanın ne de bağımsız yaşamanın mümkün olamayacağı fikrinin genel kabul görmesi, bunun ençok görünen şeklidir. Bürokrat-aydınların bir toplumsal grup olarak niteliği, nasıl bir çözüme yönelme gerektiği konusunda ideolojik bir karışıklığa yol açmaktadır. Sosyalist hareketin içinde bulunduğu dağınıklık ve ortamın solu akımının girdiği çıkmaz demokratik düzen içinde gelişecek çözümlere karşı bir sabırsızlık uyandırmaktadır.

Silâhlı kuvvetlerin subay kadroları Türkiye'deki aydın çevrelerin bir kesimini teşkil etmektedir. İdeolojik bakımdan benzer düşünce ve davranışlar göstermektedirler. Fakat bunların bazı özellikleri de vardır. Bu özellikler silâhlı kuvvetlerin 27 Mayıs hareketindeki rolü nedeniyle daha da artmaktadır. Silâhlı kuvvetler egemen sınıflar karşısında bürokrasinin diğer kesimlerinden daha büyük bir bağımsızlık göstermektedirler. 1961 anayasasının getirilmesinde öncülük yaptıkları için anayasaya yöneltilen hareketlere karşı büyük bir duyarlık göstermektedirler. 27 Mayıs hareketini gayri meşru sayan eski DP. yöneticilerine karşı gösterdikleri tepki de buna bağlıdır.

TJRKİYE'DEKİ SON SİYASAL BUNALIM

Yukardaki açıklamalar son bunalımın aydınlanmasında önemli ip uçları vermektedir. Bu bunalımla ilgili olayların ayrıntılarından çok, bir genel çerçeve içinde, ana noktalar üzerinde durmak meseleyi açıklığa kavuşturmayı kolaylaştıracaktır.

CHP'NİN ROLÜ

Olaylar, iktidara aday olma çabalarının bir parçası olarak, CHP yöneticileri tarafından başlatılmıştır. DP yöneticilerine siyasal hakların verilmesinde öncülük etmekle CHP hem AP'yi zayıflatmak hem de DP metodlarıyla -halka inmek- yönündeki çalışmaları birlikte yürütmüş olacaktı. Ortada çözülmesi gerekli bir mesele vardı: Bürokrasiden ve silâhlı kuvvetlerden gelecek tepkiyi önlemek. CHP Genel Başkanının, anayasanın temellerini sarsmasına rağmen, bu teşebbüsünü kabul ettirecek kadar ikna gücüne sahip olduğuna inandığı anlaşılıyor. Bu konuda çok şiddetli olmayan bir çatışmanın halka CHP'nin ordu ile aynı paralelde olmadığını göstermek gibi bir yararı da olabilirdi. Çatışmaya rağmen sonuç alınması, Genel Başkanın bürokrasi üzerindeki etkisini de gösterecekti. Fakat olaylar bu plân çerçevesinde gelişmedi. Bunun bir sebebini de, her halde, Yargıtay Başkanının cenazesi ile ortaya çıkan olaylar da aramak gereklidir. Af plânının tam uygulanacağı sırada beklenmedik bir şekilde ortaya çıkan bu olay, CHP Genel Başkanının bürokrasi üzerindeki etkisini gösterme ve bu kuvvetleri AP ye karşı yöneltme olanağını vermişti. Olay bu şekilde değerlendirilmiş, fakat sonradan aynı güçlerin anayasa değişikliğine ikna edilmesi imkânını ortadan kaldırmıştır. Herşeye rağmen aynı yönde ısrar etme zorunluluğu CHP ile kendisini destekleyen çevreleri, hiç olmazsa bir süre için, karşı karşıya getirmiştir. CHP yöneticileri, şimdi, bunun -halka inmeyi- kolaylaştıracağı gerekçesiyle avunmak zorundadırlar. Ancak CHP teşkilâtının önemli bir kesimi için, «ortanın solunun» rahatsız edici sloganları yerine, bu yeni usul -halka inme- yönteminin benimsenmesi ferahlatıcı bir gelişmedir. Teşkilâtın bu yolu kolayca benimsemesini böyle yorumlamak gerekir.

AP'NİN DURUMU

AP, başlangıçtaki şaşkınlık döneminden sonra, olayları «DP vesayetinden kurtulma» yönünde bilinçli bir çalışma ile değerlendirmiştir. Parti için, bundan sonra, egemen sınıfların ana örgütü olma niteliğini devam ettirme meselesi vardır. Bu konudaki kararı ne AP ne de eski DP yöneticileri verecektir. Bu bakımdan DP yöneticilerinin ve diğer bazı küçük partilerin hareketlerini gereğinden fazla önemsememek lâzımdır.

DİĞER GÜÇLER

Silâhlı kuvvetler yöneticilerinin 27 Mayıs hareketinin meşruluğunu koruma çabasının haklılığı, DP genel başkanının en kritik anda yaptığı beyandan anlaşılmıştır. Bayar, 27 Mayısın meşruluğunu kabul etmemiş, taviz olarak bu hareketi yapanlardan intikam almayacağını söylemeyi yeterli bulmuş, yani onlar için «af» vaadinde bulunmakla yetinmiştir. Silâhlı kuvvetler anayasa uygulamasının bugünkü çizgiden geriye götürülmesini de engellemişlerdir. Ancak, olaylar, meselelerin demokratik süreç içinde çözülmesine karşı sabırsız davranan bazı bürokrat aydınların sabırsızlığını artırmıştır.

TİP, meseleye, anayasayı savunma ve anayasa uygulamasının daha geri bir noktaya gitmesini önlemek açısından bakmak gibi doğru bir davranış içinde hareket etmiştir.

SONUÇ

Son bunalımı çeşitli örgütlerin teker teker kâr zarar hesabının bilânçosu şeklinde bakmak yanıltıcı bir görüştür. Meseleyi egemen ve emekçi sınıfların genel çıkarları açısından ele almak daha doğru bir yoldur.

Egemen sınıflar bakımından:

Egemen sınıflar için kısa vadede ve seçimli bir düzenin ortaya çıkaracağı alternatifler bakımından çok önemli bir mesele yoktur. İktidara adaylık için kendini kabul ettirmeye çalışan CHP artık muteber bir parti haline gelmiştir. Tek başına iktidara gelmesi zaten söz konusu değildir. AP'nin diğer partilerle veya CHP ile koalisyon kurması da ürkütücü bir durum değildir. CHP'deki gelişme, ileride sosyalist harekete karşı bir ortak cephenin kurulma ihtimalini artırmak bakımından, egemen sınıflar için ümit verici bir durum yaratmıştır. (Tek korkulacak nokta, bürokrat-aydınlar üzerindeki CHP etkisinin azalması sonucu bu kadroların daha sol bir noktada etkili olma eğilimi kazanmalarıdır. Fakat kısa dönemdeki etkileri önlendiği takdirde, bu meselenin de çözümü bulunabilir.) Egemen sınıfların büyük bir telâş göstermeleri ve dış basının (özellikle Amerikan basınının) bu bunalıma çok az yer vermesi bu çevreler için durumun hesap dışı beklenmedik bir gelişme olarak değil, yüzeyde bir çalkantı şeklinde göründüğünü belirten göstergelerdir.

Emekçi Sınıflar Bakımından:

Meseleye emekçi sınıflar ve sosyalist hareket açısından bakılırsa durumu şöyle değerlendirmek mümkündür. 1969 Türkiyesi 1960 ve 1950 Türkiyesinden farklıdır. Ekonomik değişme ve sosyalist eylemin etkisi ile gitkçe uyanan emekçi kütlelerin yüzeydeki bu politik oyunun gerçek niteliğini anlayarak bilinçlenme ve bilinçlendirilme olanağı daha fazladır. Emekçilerin kendi meseleleri bakımından, sosyalist hareket dışında bir çözüm olmadığını anlamaları da gittikçe kolaylaşmaktadır. İçine girdiğimiz ekonomik bunalım bu bilinçlenmeyi dahada kolaylaştıracaktır. Ancak, bu durumda, sosyalist eylemin, genel politik sloganlarla oy toplamak gibi bir yolda devam etmesi bu imkânın değerlendirilmesi için çıkar yol değildir. Tek çıkar yol, bu uygun ortamın, sosyalist bilinci ve gücü arttıracak sağlam teşkilâtlanmayı hızlandırma yönünde değerlendirilmesidir.

KÖYLÜ VE PROLETER ÇIKTI

EMPERYALİZME KARŞI SOSYALİZM İÇİN KAVGAMIZI İŞÇİYE, KÖYLÜYE TÜM EMEKÇİLERE ANLATMAK İÇİN KÖYLÜ ve PROLETER GAZETELERİ ÇIKTI. ELDEKİ İŞÇİ VE KÖYLÜ ADRESLERİNE POSTALANDI. ANKARANIN BÜTÜN İLÇELERİNDE, PAZAR KURULAN GÜNLERDE İŞÇİ VE GENÇLER TARAFINDAN DAĞITILDI.

GAZETELERİN GÖNDERİLMESİNİ İSTEDİĞİNİZ İŞÇİ VE KÖYLÜ ADRESLERİNİ; SÜLEYMAN SIRRI SOKAK 2/8 SIHHİYE - ANKARA ADRESİNE BİLDİRİN.

Eylemin Değerlendirilmesi ve Birlikte üye Eğitimi

Çok önceden isbatlanmış doğruları tekrar, tekrar söylemek, tek başına bir yarar sağlamaz. Üye eğitimi konusu için de durum aynı. Bugün, artık, sosyalist parti militanlığını oy avcılığı ile karıştıranlar, ve üye eğitimini engellemeye çalışanlar dışında, bütün İşçi Partililer, üye eğitiminin gerekliliği ve eğitim programlarının sosyalist nitelikde olması üzerinde birleşiyorlar. Emek dersinin birinci sayısında, TİP Ankara İli Eğitim Bürosu, imzası ile çıkan «Sosyalist partide teorik eğitim sorunu» konulu yazı da böyle bir gerekliliği dile getirerek ve bugüne kadar, Türkiye İşçi Partisin'de gereğine uygun bir eğitim çalışması yapılmadığını ortaya koyarak, bu çok önemli konunun, yeniden düşünülmesini mümkün kılıyor.

Bu durumda üye eğitimi meselesinde önümüzdeki görev, bir gerekliliği ve temel niteliği belirtmenin ötesindedir. Bundan böyle, üye eğitiminin nasıl başarılabileceğini tartışmak, deneyler yapmak, tartışma ve deneylerden elde ettiğimiz sonuçları yayıp, daha geniş uygulamalara girişmek durumundayız.

TİP'in içinde bulunduğu bu dönemde, araştırmalara dayanan, Türkiye çapında, merkezi teorik eğitim çalışmalarına girişmek imkânımız yok. Kaldı ki üye eğitimine yönelmiş çalışmalar, Partinin bugünkü durumundan gelen güçlükler dışında, Hakim sınıfların koyduğu hukuki sınırlamalar, geri kalmış ülke olmamıza bağlı olarak, genel eğitim seviyesinin parti üyelerinde yansıması, Partinin üye yapısının çeşitliliği ve üyelerin geldikleri sınıfların davranışlarını belirgin şekilde taşımaları, geçmiş dönemin aksaklıkları, deney eksikliği, eğitim çalışmalarında yönetici olarak görevlendirilebilecek nitelikteki üyelerin azlığı, gibi birçok engellerle uğraşmak ve yenmek durumundayız.

Bütün eğitim çalışmalarının dayanacağı genel doğru, teori ile eylem birliğinin sağlanması olmalıdır. Eğitim sırasındaki başlıca kaygumuz «daima teoriyi düşünce ve işlerimizle karşılaştırmak, yani öğrendiğimiz teori ile işlerimizdeki başarı ve başarısızlıkları analiz etmek, metodumuzun kökenini ortaya çıkarmak» olmalıdır.

Bugüne kadar Partinin bazı il ve ilçe örgütlerinde uygulanan eğitim biçimi, konferanslar ve seminerler tertibi olmuştur, ve üye bu konferans veya seminerlerde anlatılanlarla, kendi pratiği arasındaki ilişkiyi kuramamış ve öğretim soyut plânda kalmaktan kurtulamamıştır. Böyle olunca da konferans ve seminerlere ilgisizlik, sürekli katılmaya isteksizlik görülmüştür. Yani teori ile eylem birliği sağlanamamıştır. Aslında bu sonuca varılmasının esaslı ve ayrılmaz bir sebebi de, Partinin bugüne kadarki örgütlenme anlayışına bağlı olan eylem eksikliğidir üyeler somut amaç ve hedefleri kapsıyan plânlı eylemler içinde bulundurulmamışlardır.

Eğitim meselesinin bundan böyle, örgütlenme meselesi ile birlikte ele alınması gerekliliği, gene EMEK dergisinin 2 nci sayısında «Sosyalist partide teşkilâtlanma meselesi» isimli yazıda doğru olarak ortaya konmuştur. Adı geçen yazıda «teşkilâtlanma, eğitime, teşkilâtlanma ve eğitim de, eyleme bağlıdır» denerek teori ve eylem birliğine parmak basılmaktadır. Gene aynı yazıda «militan eğitiminde ,eylemlerden ve eylem eleştirilerinden faydalanmak yoluna gidilmesi» önerilmektedir. Böyle bir önerinin pratikde denenmesinin yararlı olacağı konusunu paylaşıyoruz.

İlçe kademelerinde de uygulanması mümkün olan, eylemin değerlendirilmesi ve birlikte üye eğitimi çalışması nasıl yürütülebilir?

Yapılan her eylem sonunda, eyleme katılan militanlarla, diğer üyelere de açık toplantılar düzenlenir. Bu toplantılarda

1 — Yapılan eylemin önceden belirlenen amaçlara ulaşıp ulaşamadığı,

2 — Ulaşmamışsa, ya da yeterince ulaşmamışsa aksaklığın nereden geldiği.
a - İlk plânlamanın yalnışlığından (iyi düşünülmeden, yeri ve zamanı iyi ayarlanmadan v.s. yaptırılmış) b - Eyleme katılan üyelerin biçimde yanlışlığından (kılık, kiyafet, davranış, tavır v.s.) c - Eyleme katılan üyelerin özde yanlışlığından (konuşmalarda yanlışlık, gösterilen çözümlerde yanlışlık, meseleye yaklaşmada ve ele almada yanlışlık v.s.)
d - Eylem sırasındaki organizasyon bozukluğundan e - Teorik bilgi yetersizliğinden v.s.

3 — Bir sonraki benzer eylem için, ya da genel olarak, daha sonraki eylemler için bu eylemden çıkarılacak sonuçlar, alınacak derslerin neler olduğu hakkında eyleme katılan bütün militanlar, tek tek, düşüncelerini söyler. Yani yaptıkları eylemi ve eylem sırasında kendi tutum ve davranışlarını eleştirirler.

Bu toplantıları, eylemi plânlıyan sorumlu kurulun bir sözcüsü yönetir, ve her toplantıda, yapılan işin, içinde bulunmuş bir eğitim görevlisi, eylem değerlendirilmelerini dinleyerek ortaya çıkan bilgi yetersizliklerini, militanların açıklamalarında bilimsel sosyalist öğretiye ters düşen yanları, eğer olmuşsa, militanların teorik konularda yönelttikleri soruları ve üyenin eğitimi için o sırada ortaya çıkabilecek noktaların hepsini not eder; hemen üzerinde durulması gereken ortak noktalarda militanların konuşmalarından sonra, sosyalist teori ve metod açısından açıklamalarda bulunur ayrıca, hazırlanmaya ihtiyaç gösteren teorik meseleler ortaya çıktığında militanların da bu konuda yapabilecekleri hazırlıkları yaparak gelmeleri istenerek bir başka eğitim toplantısı, aynı militanlarla, düzenlenir. Bu işleyiş, 1 - Üyeyi her eylem sonunda, kendi kendisine ve örgüte karşı hesap verme durumunda bırakacağından, onun eylemde daha ciddi, disiplinli ve sorumlu kılabilir.

2 — Eylem değerlendirmesi sırasında, kendi teorik eksikliğini görüp, kendini yetiştirme çabasını doğurabilir.

3 — Toplantı sonunda, eğitim görevlisinin yerinde düzeltmeleri ve açıklamaları ile üyeye, teorinin genel ilkelerine uygun düşünme yeteneğini ve metodunu kazandırabilir.

4 — Daha geniş bir hazırlığı gerekli kılacak teorik meselelerin var olduğunu üye kendi katıldığı bir iş içinde ve ondan dolayı gördüğünden, o konularda verilecek ders veya konferansları cankulağı ile dinlemeye isteği artabilir.

5 — Eyleme katılan militanlar dışında, toplantıyı izleyen üye varsa, onları da eyleme çekmek ve eğitmekde yararlı olabilir.

Hemen söylemek gerekir ki, böyle bir çalışmanın yürütülebilmesi iki genel temel şarta bağlıdır.

1 — Toplantı yöneticilerinin ve eğitim görevlilerinin önemi,

2 — Uzun vadeli, belirli bir düzen içinde yürüyen hedef ve amaçlar sosyalist ilkelere göre doğru tesbit edilmiş bir eylem programı. Bu iki temel şartta, partinin sosyalist niteliğine kavuşturulmasını amaçlayan bir sevk ve idare anlayışının parti yönetimine hakim olması ile gerçekleşebilir.

Gene de, bugünkü şartlarda bile, hiç değilse denenmesi mümkün olabilecek olanaklara sahip örgüt kademelerinde denemeye konulabilir. İşleyişin eksiklik ve ihtiyaçları ilerki dönemler için tesbit edilebilir. Örneğin önümüzdeki yoğun seçim dönemi çalışmaları böyle bir çalışmanın denenme sahası olarak kullanılabilir. Propagandacı yetiştirilmesi, açık hava, kapalı salon ve köy sohbet toplantılarının yer alacağı seçim çalışmaları, sosyalist teorinin genel ilkelerine göre yapılacak eylem değerlendirmeleri yolu ile eğitim meselesine aydınlık getirip hatta eğitici olabilir.

TİP
İstanbul İl Örgütü
Beşiktaş İlçesi
Eski Teşkilât Bürosu Sekreteri
Eski Eğitim Bürosu Sekreteri

ŞABAN ERİK

"DAYAKLI GREV" VE AMERİKA

«... ve Tanrı belki şöyle buyurdu :
Hakları alacak kullarının
hakları ve özgürlükleri
sıradağlar gibi temelli.
Bir araya gelecekler -söz misali-
-söz misali- hak arayacaklar
hesap soracaklar yüce katlardan
barış içinde
ve taşımadan yüreklerinde korku.»

«... ve Tanrı belki şöyle buyurdu :
Nerede isterlerse orada
neyi isterlerse onu
haykıracaklar
ağız dolusu.»

Yalan
piskoposça bir yalan bu.
Sökmez Ford İmparatorluğunda
Tanrının buyruğu

Deneyin
deneyin hele bir
işbaşı yapmayı
ve işi paydos etmeyi
Ford'un fedaileri önünde
Ford'a şükürler etmeden.

Deneyin
deneyin hele bir
çevrenizdeki güllere
başka gözle bakmayı
Ford'un baktığı gözden

Deneyin
deneyin de görün
nasıl da iner
silleler
nasıl da iner
tekmeler
boş böğürlerinize
birden.

Albert Kahn'ın
(Büyük İhanet» adındaki kitabından.)

«Sendikalar, yeryüzünde şimdiye kadar varolan şeylerin en kötüsüdür.»

Henry Ford

Türkiye çok acıklı komiklikler içinde bulunmaktadır. Siyasî eflar konusunda sağcı partilerin içine düştükleri haller yürekler acısıdır. Yaptığını inkâr etmeler, tükürdüğünü yalamalar dümdüz gidiyor. Oy derdiyle Bayarın boynuna sarılmalar, selâma durmalar, telgrafını ayakta dinlemeler gırla gidiyor. Hani neredeyse dün yere çalınan adam karşısında secde edilecek.

Bu böyle giderken, dışarıya rızk kapıları aramağa giden işsizlerimiz kurşunlanıyor, hapislere atılıyor. Bu böyle giderken, silleli, tokatlı, joplu bir grev uzayıp gidiyor.

Amerikan iş yerlerinde grev başladığından beri hemen hergün olaylar meydana gelmekte, sendikacılar ve grev gözcüleri dövülmektedir. Öyle ki, bir ara Türk-İş 2. Bölge Temsilcisi Asutay : «Türk işçilerinin kaderi Amerikalılardan hergün dayak yemektir» dedi.

Grevci işçilerin kaderinde sadece Amerikan dayağı yoktu, bunun üzerinde polis dayağı da vardı. Olaylar patlak verdikçe Amerikalılara arka çıkan polisler de, meşhur coplarını işçilerin sırtlarına indirdiler.

Bu ahval karşısında işçiler ilgilileri uyardılar. Zaman zaman huzurlara çıkıp yakındılar. Olmadı, yürüyüşler düzenlediler. İzmirde yapılan yürüyüşte çok anlamlı dövizler taşıdılar : «Amerika bizi soydun, adını anlaşma koydun», «Hey Vali, Vali, ne olacak bu copların hali?»

Öte yanda Amerikalılar acı acı sızlanmaktadır (!) Bu grev böyle giderse Türkiyede barınmaları imkânsızdır. Çünkü bütün yiyecekleri ve içecekleri grev yüzünden kesilmiştir. Türkiyenin ekmeğini yiyemezler, suyunu içemezler. Dostturlar (!) Ama çok yüksek gönüllü dostturlar. Dışardan gemilerle getirilen taze yiyecekler İzmir limanında boşaltılamamıştır. Ama yine de buna bir çare bulunmuştur : giderek Yunanistana boşaltılan yük, oradan uçakla tekrar İzmire taşınmıştır.

İşçilere gözdağı verilmektedir : grevde daha fazla ısrar edilirse işyerleri kapatılacaktır. Amerikalı işverenin oldum olası greve tahammülü yoktur. Buna deli olur. İşçi kendi kudretiyle hak elde etmemelidir. Şayet ederse kudretinin farkına varır. İşçi bir kere kudretinin farkına vardı mı, tamam, tutma gitsin...

Daha öte yanda İzmir Belediye Başkanı yakınmaktadır : Grev yüzünden Amerikalıları Türkiyeden kaçırtacağız (!) Allah etmesin, çok korkunç bir şey olur bu. Şu kadar Amerikalı bir giderse İzmirin ne tadı kalır, ne tuzu...

Bu greve Amerikada da önem verilmektedir. Siyasî haklar konusunun yarattığı çalkantılar, basında, hemen hemen hiç söz konusu edilmediği halde bu husus ele alınmaktadır.

Türk sendikacılığının en zayıf taraflarından biri de dayanışma yokluğudur. Çeşitli olaylar karşısında, göstermelik bir takım lâflar ötesinde, sendikacılığımızda ciddi bir dayanışma örneği görülmedi. Zonguldakta işçiler kurşunlandı; İzmirde Sümerbank işçileri yerlerde sürüklendi; Çorumlu işçiler bir uçtan bir uca yürüdü; sarı sendikacılık oyunları ortalığı sardı; son olarak işçiler, Amerikalılar ve polisler tarafından dövüldü, sendikacılarımızın kılı bile kıpırdamadı.

Oysa, önemli hallerde bir sendikanın başına gelen şeye bütün sendikalar karşı çıkar. Büyük terslikler bütün işçilerin gücüyle karşılanır. Meselâ geçenlerde Hindistanda 4 işçinin öldürülmesi üzerine, sendikalar 24 saatlik grev ilân etmiştir. İtalyada 2 tarım işçisinin öldürülmesi üzerine, İtalyan Genel İş Konfederasyonu, ülke çapında 3 saatlik bir genel grev ilân etmiştir. Ayrıca, polisin silâhsızlandırılması için kampanya açılmıştır.

Bizde, sendikalar arasında gereğince bir dayanışma olsa, işçiye karşı el kaldırmak, jop kullanmak kolay olmayacaktır.

Sonra, sendikacılarımız meseleleri artık sınıf açısında ele almalıdır. Bunu yaptıkları ölçüde gerçekleri görecekler ve tutarlı olacaklardır. Gerçekleri gördükleri, buna göre iş yaptıkları ölçüde sendikaların ve işçi sınıfının ağırlığı hissedilecektir. Bu memlekette, işçilerin, ortaya koydukları sınıfı ağırlıkları ölçüsünde dedikleri olacaktır.

Sendikalar, bir taraftan işçilerin ekonomik ve günlük meseleleriyle uğraşırken, bir taraftan da olanca güçleriyle, toplum gelişmesinin kurallarına ve asıl görevlerinin icaplarına uyarak, sömürü düzenlerinin en son biçimi olan kapitilaizmin yerine, işçilerin bütün meselelerini temelden halledecek olan sosyalizmi kurmak zorundadır. Sendikacılık budur. Bu olmayan bir sendikacılık, sendikacılığın inkârıdır.

Amerika, hakikî sendikacılığın amansız düşmanıdır. Çünkü, Amerika, sermayedarların dünyasıdır. Bu sermayedarlar, hem kendi halklarının ve hem de bir çok dünya halklarının kanını emmektedir. Kitapların yazdığına göre, Birleşik Devletlerde nüfusun % 1 i millî servetin % 59 una sahiptir. Amerikaya sahip olan bu servet çılgınları, bir ölçüde dünya'ya da sahiptir. Bunlar, dünya'yı kendi ellerinde tutup hep kendi hesaplarına sağmak istemektedir. Bugün insanlığın bütün çekisi bundandır.

Bu itibarla, Amerikanın zoru günü işçileri uyutmaktır. Onları kapitalist düzene teslim olmuş şekilde tutmaktır. Yani sermaye ile emek arasındaki çelişkide işçileri hareketsiz kılmaktır. Çünkü işçiler kendi kurtuluşları yönünde harekete geçerse, çıkar dünyaları başlarına yıkılacaktır.

Şimdilik bu çelişkinin ağırlığını geri kalmış ülkelerin sırtına vurdurarak başarı sağlamaktadır. Bunun yanısıra ve yine buna bağlı olarak, oyuna getirdiği geri kalmış ülkelerin işçilerini şartlandırmak için envai numaralar çevirmektedir. Sendikalara para verip kendine bendetmektedir. Sendikacıları Amerikaya davet edip afyonlamaktadır. Sendikaların eğitim faaliyetlerine girip işçilerin kafalarını ters şekilde kurmaktadır.. ters şekilde çalıştırmaktadır. İşte bu tertipler içine düşen sendikacılarımızın bir kısmı, gerçekte eşitliğin, özgürlüğün ve insanlığın can düşmanı olan Amerikayı, dünyanın hamisi şeklinde ortaya sürmektedir.

Şimdi, grev yapan işçilerin başına Amerikan yumruğu indikçe bütün Türk işçilerinin aklı başına gelmelidir. Türk işçilerinin aklı başına geldikçe Amerikayı iyice anlamalıdır. Bu arada, Türk polisinin, grevci işçilere karşı, neden Amerikan hesabına cop salladığını

SOSYALİST PLÂNLAMADA YENİ GELİŞMELER

Bilindiği gibi Sosyalist memleketlerde iktisadî faaliyetler merkezi bir plân vasıtasiyle düzenlenir. Bütün faaliyetleri kapsamı içine alan merkezi plân son derece ayrıntılıdır. Her işletme ünitesinin ne gibi malları ve ne miktarlarda üreteceği plânda ayrı ayrı gösterilir. Bu durumda işletmelere düşen iş, plânda gösterilmiş olan üretim hedeflerini gerçekleştirmekten ibarettir.

Bu tür plâncılık, sosyalizmin kuruluş döneminde uygun ve başarılı bir alet olarak kullanılabilmiştir ve hala da kullanılmaktadır. Ancak, sosyalizm sağlam temellere oturtulduktan ve ekonomik faaliyetler yüksek bir düzeye eriştikten sonra bu tür plâncılık yeterli olmamaya ve bazı niteliksel değişmeleri zorlamağa başlamıştır. Bu, Markist gelişme teorisine de tamamiyle uygun bir olaydır. Üretim güçlerindeki gelişme, zorunlu olarak, üretim ilişkilerinde de -ki bu, sosyalist memleketlerde plânın tekniği ve bütünüdür- paralel bir değişikliği gerektirir.

İşte, Sovyetler Birliğindeki Libermanizm hareketi böyle bir gelişmenin sonucudur. Liberman, Sovyet plâncılığına piyasa ekonomisinin kâr, faiz gibi bazı unsurlarını sokmak ve işletmelere bir miktar bağımsızlık sağlamak gibi önerilerde bulunmuştu. Sovyet plâncılığında bu öneriler doğrultusunda bazı gelişmeler olmuş ve olmaktadır.

Ancak hiç şüphe yoktur ki bu konuda en büyük ve cesur adım Macaristan'da atılmıştır. 2 yıl süren ve herkesin katıldığı yoğun bir tartışmadan sonra kabul edilen yeni plân 1968 başından itibaren yürürlüğe konulmuştur. Dünya kamu oyuna nedense pek az yansımış olan, oysa sosyalist plâncılıkta büyük bir yenilik ve hamle teşkil eden yeni Macar plânının başlıca özellikleri şunlardır : Mevcut işletmelerin hangi malları ve ne miktarlarda üretecekleri merkezi plânda gösterilmemekte, bu konuda işletmeler serbest bırakılmaktadır. İşletmelere faaliyetlerinde rol gösteren klavuz «kâr»dır. Yani işletmeler kârlı buldukları üretimi yapmakta serbesttirler ve kârın bir kısmını, plânda belirlenen oranlar dahilinde o işletmede çalışanlar arasında taksim edebilmektedirler. Sistem aynı zamanda işletmeler arasında bir miktar rekabet yapılmasını ve bazı fiatların serbestçe teşekkülünü de öngörmektedir.

Yatırımlara gelince : mevcut makina ve teçhizatın yenilenmesi ve kapasitenin artırılması için gerekli yatırımları yapmakta işletmeler serbesttir. Tamamiyle yeni yatırımlar ise devlet tarafından ve plân gereğince yapılmaktadır.

İlâve etmeye lüzum yoktur ki, işletmelere tanınan serbesti, plânın sınırları içindedir ve devlet, işletmeleri plân hedeflerine uygun hareket etmeye sevketmek için yeterli ekonomik araçlara (para, kredi, fiyat kontrolları ve idarî tedbirler) sahiptir.

Hiç şüphesiz yeni Macar plâncılığı, plânlama tekniği bakımından olduğu kadar, ideolojik bakımdan da birçok tartışmalara konu olmuştur ve daha da olacaktır. EMEK, sırası geldikçe bunları okuyucularına duyuracaktır.

---

da anlamalıdır. Bilmelidir ki, bizim başımızdaki soygun düzeni, Amerikan soygun düzenine yapışıktır. Amerikanın hoşuna gitmeyen şey, bizim düzenin de hoşuna gitmez. Onun için emrindeki polisi, Amerikalılar hesabına Türk işçilerine karşı kullanır.

Amerika, gerçek sendikacılığın amansız düşmanıdır dedikti... Bu, bu meselelere derin şekilde girmemiş olanların asla tahmin edemeyeceği kadar böyledir. Albert Kahn'ın, hür yayınevi tarafından türkçeye çevrilmiş, Büyük İhanet adlı kitabından bir misal verelim:

«... Olay, 30 Mart 1937 de, Ölüler Gününde, savaş meydanlarında can veren Amerikan askerlerinin anıldığı millî bir bayram gününde Chicago'da, Republic Steel fabrikasına yakın bir arsada geçti.

İkindiye doğru, arsanın bir ucunda bine yakın adam, kadın ve çocuk toplanmıştı. Bunlar, grevde olan Republic Steel'in işçileri ve onların aileleri, öbür sanayi kollarından işçiler, dostlar ve sempatizanlardı.

Şirketin işçi düşmanı tutumunu protesto etmek için, Republic Steel fabrikasının yanında gösteriye gelmişlerdi.

Republic Steel'in kaba, iri yarı Başkanı Tom Girler : «C.I.O. gibi kötü tanınmış bir komünist teşkilâtla ne yazılı, ne de sözlü bir anlaşma yapmak niyetinde değilim» demişti.

Republic Steel, C.I.O.'nun henüz içine giremediği tek maden işletmesiydi. Güzel bir pazar günüydü. Hava sıcaktı. Gösteri yapanlar keyifli bir hava içindeydiler. Kadınlar hafif yazlıkları içinde, adamların çoğu ceketsiz, topluluğun hareket etmesini beklerken küçük öbekler halinde toplanmış, canlı canlı tartışıyor, gülüyor, şarkı söylüyorlardı. Kalabalığın ortasında iki Amerikan bayrağı rüzgârdan hafif hafif dalgalanıyordu.

Ne olursa olsun bu görünümün insana dokunan, batan bir yanı vardı. Arsanın öbür ucunda, fabrika ile gösteri yapanların arasında yarı yolda elleri sopalı yüzlerce polis duruyordu. Hemen bütün polisler, arsayı boydanboya geçen çamurlu bir yolun öbür ucuna kadar uzanan dağınık sıralar halinde dizilmişlerdi. Bu polislerin arkasında destek grupları ve bir kaç polis arabası vardı...

Üçyüze yakın gösterici çamurlu yola doğru akmağa başladığı anda, saat dördü yeni vurmuştu. Amerikan bayrağını taşıyan iki adamın gerisinde uzun bir sıra halinde yürüyorlardı. Üzerine basa basa, bir takım parolaları haykırarak yürüyorlar, üzerlerinde «C.I.O.'ya katılın», «Republic halka ihanet etti», «Republic Steel çalışma kanunu çiğnedi» gibi yazılar okunan levhaları havaya kaldırıyorlardı.

Arsanın ortasına doğru polis, gösteri yapanlara yolu kapadı. Kalabalık, yavaşlamak ve durmak zorunda kaldı. İki bayrak taşıyıcı arasında duran genç bir adam polislere, kalabalığın geçmesine engel olmamalarını söyledi. Göstericiler saflarını sıklaştırdılar, hırsla konuşmasını dinledikleri genç adamın etrafında sımsıkı bir topluluk oldular.

Kimi, idarenin gösteriye izin verdiğini, kimi de polisin, yürüyüşü durdurmağa hiç bir hakkı olmadığını söylüyordu.

Polisler, sinirli olduklarını gizleyemiyor, yerlerinde duramıyor, tabancalarını kılıflarından çıkarıyor, sopaları ile oynuyorlardı.

Arsada kötü şeyler olacağı sezliyordu.

Birdenbire, hiç beklenmeksizin, sanki önceden verilmiş bir işaretle harekete gelmiş gibi bir kaç polis kolunu kaldırdı ve kalabalığın ortasına göz yaşartıcı göz bombası fırlattı. Ayni anda ani olduğu kadar korkunç bir ateşe başladı tabancalar.

Öndeki kadınlar ve erkekler yerlere attılar kendilerini. Kalabalığın gerisi korkudan şaşırmış, çılgına dönmüş bir halde bütün hızı ile kaçmağa başladı. Emir üzerine polisler, kaçanlara yüklendiler, hayvana vurur gibi sopalarla dövmeğe başladılar.

Tabanca sesleri ve yaralananların bağrışları arasında gösteri yapanlar, dayaktan bitkin halde birer birer yere yıkıldılar. Polis grupları, yaralıların yanından ayrılmıyor, sopalarla onlara vurmakta devam ediyorlardı. Erkekler ve kadınlar, yüzleri gözleri kan için de, umutsuzca, sopa darbelerinden sakınmağa çalışarak sendeliyor, ayakta sallanıyorlardı.

İşte ölüler günü katliamı böyle başladı.»

İşte Amerika budur.

Grev yapan işçilere başarılar dileriz. Şayet bu yazı çıkana kadar grev başarıya ulaşmış olursa, sevinir, ayni işçilere iyi günler dileriz.

HÜSEYİN ERGÜN

GENÇLİK HAREK

ve SOSYALİZM

GENÇLİK SOSYOLOJİK BİR KAVRAMDIR.

Gençlik dendiği zaman anlaşılması gereken üniversite gençliğidir. Burada, yaş, bir etkendir ama, tek başına belirleyici değildir. Gençlik kavramının üniversite gençliğiyle sınırlı olmasının nedeni şudur : **Üniversite öğrenimi yapan genç, üretim süreci içinde değildir.** Yaşadığı ortam, üretim süreci içindeki yaşıtlarının ortamından çok farklıdır. Bu ortamın kendine özgü nitelikleri vardır. Hayatı, bir genç işçinin, bir genç köylünün hayatına benzemez. Kaygıları, umutları, yaşayış tarzları ayrıdır. Toplu olarak, *yüzlercesi, binlercesi*, bir arada bulunurlar. Toplu hareket etme alışkanlıkları ve olanakları vardır. Üniversite öğrenimi, insanın hayatında geçici ve belirli bir süreyi kapsar.

Genç işçilerin, genç köylülerin, genç memurların bir işçiden, bir köylüden, bir memurdan farkı, önünde sonunda bir kuşak farkıdır. Oysa üniversite gençliği yalnız yaşından, yani kuşak farkından ötürü bir ayrılık göstermez. Toplumun öteki kesimlerinden, üretim sürecine göre durumu bakımından, bir nitelik farkıyla ayrılır.

Gençlik, üretim süreci dışında, yüksek öğrenim yapmak üzere bir araya gelmiş, toplu yaşayan ve bu yüzden benzer alışkanlıkları bulunan, toplu hareket edebilen genç insanların oluşturduğu bir bütündür.

GENÇLİĞİN SINIFSAL KARAKTERİ KÜÇÜK BURJUVALIKTIR.

Üniversiteye gelen genç, okuyabilme olanağı bulduğuna göre, genel olarak, ya burjuva ya da küçük burjuva kökenlidir. İşçi sınıfından, köylü sınıfından (özellikle topraksız ve az topraklı kesiminden) gelenler devede kulaktır. Üniversiteye gelen genç, büyük çoğunlukla ya yeter topraklı bir köylünün, ya bir esnaf yahut zenaatkârın, ya da bir memurun (bürokratın) çocuğudur.

Üniversiteyi bitirdikten sonra, egemen büyük burjuvaziye katılacak küçük bir azınlık dışında, genel olarak, küçük burjuvaziye katılacaklardır. Yani **gelecekteki mensubiyetleri de, kökenleri gibi, küçük burjuvalıktır.**

Gençliği ve gençlik hareketlerini söz konusu ederken, küçük burjuva niteliğini gözden uzak tutmamak esastır. Sınıfsal temeli bir yana koymak bilimi bir yana koymak demektir. Bir hareketi işçi sınıfının davası bakımından doğru yorumlayabilmenin tek ölçütü budur.

GENÇLİĞİN DOĞAL İDEOLOJİSİ VE EYLEM TARZI SINIFSAL NİTELİĞİNE UYGUNDUR.

Gençliğin doğal ideolojisi küçük burjuva ideolojisidir. Yurdumuzda bu, küçük burjuva bürokrasisinin damgasını taşır. Gençliğin dünya görüşü, değer yargıları, gelecek hakkında ki düşünceleri, hareket anlayışı, hepsi, bu ideolojinin mantığına göredir.

Gençliğin eylem tarzı da küçük burjuvazinin eylem tarzıdır. Küçük burjuva davranışlarının sorumsuzluğu, kaypaklığı, döncekliği, başıbozukluğu ve terörizme yatkınlığını gençlik eylemlerinde görürüz. Hareket-bereket, yahut eylem için eylem, ya da bağımsız gençlik hareketi anlayışı, hep küçük burjuva eylem tarzının ifadeleridir. Gençliğin doğal itilimleri küçük burjuva itilimleri olduğu için buna şaşmamak , gerekir. Gençlik eylemleri kendi başına bırakıldığı sürece, yönlendirilmedikçe, «Gauchiste» (x) olacaktır.

GENÇLİK EYLEMİ YANLIŞ YORUMLARA KONU OLUYOR.

Burjuva ve küçük burjuva ideologları, sosyalizm adına yapılan gençlik hareketlerini, gene sosyalizm adına, saptırma çabası içindeler. Gençliği devrimin önderi görenler var. Bunlara göre önemli olan işçi sınıfının ideolojisidir. Gençlik bu ideolojiyi benimsedi mi, devrime öncülük edebilir. Bir başka görüşe göre gençlik, durak toplumu sarsıp silkelemekte ve devrimci cevherin harekete geçmesini sağlamaktadır. Yurdumuzda iki-üç büyük gençlik hareketinden çok önemli sonuçlar almayı umanlar bile çıktı. Gene bir görüşe göre, gençlik, son hareketleriyle, örgütlü, disiplinli hareketin yerine, yığının karar alıp uygulamasını getirerek eski örgüt anlayışını da yıkmıştır. Gençliğin eylemleriyle işçi ve köylülere eylem modelleri gösterdiği ve böylece bilinçlenmeye ve harekete katkıda bulunduğu da söyleniyor.

Bütün bu sosyalizm adına bu lunan gerçeklerde şüphesiz bir miktar doğruluk payı var. Ama sosyalist ideolojiyi burjuvazinin yararına yozlaştırmayı görev edinmiş bir burjuva ideologunun -Marcuse'nin-, burjuva basınınca gençliğin peygamberi gösterilmesi ve çoğu gençlik eylemlerinin, onun önerilerine pek uygun düşmesi, bizi bu konuda daha derin düşünmeye yöneltmelidir. Meseleyi böyle tek yanlı koymanın anlamını aramaya çıkmalıyız.

(x) Gauchiste : Anarşist - solcu, sözde solcu

GENÇLİK HAREKTLERİNİN GETİRDİĞİ KATKI :

Gençlik hareketleri işçi sınıfı davası bakımından gençliğin yerini, yeni baştan düşünmemize yol açtı. Gençliğin enerjisinin sosyalizm için kullanılacak ne büyük bir kaynak olduğu görüldü. Bu enerjinin, kendisini herhangi bir şekilde ortaya koyması kaçınılmaz olduğuna göre, bunu yönlendirme yollarını aramak durumundayız. Enerjinin kullanımını-yanlış kullanımını bile olsa- engellemeye kalkmanın faydasız olduğu belli oldu. Bu enerjiden hem örgüt içinde hem de dışa dönük eylemlerde yararlanılabilir. *Bir de gençlik hareketleri* gerek örgüt içinde gerekse örgütle yığın arasındaki ilişkilerde demokrasiyi kurmanın kararlara insanları katmanın önemini bir daha hatırlattı. Sosyalist örgüt anlayışını dille söylemenin değil, aynı zamanda uygulanmanın; yığınla ilişkileri ciddi bir şekilde kurup geliştirmenin ne büyük bir güç kaynağı olduğunu öğretti.

BİR EYLEMİN DOĞRULUĞU SOMUT ŞARTLARDA BELLİ OLUR :

Genel olarak gençlik eylemleri, gençliğin kendiliğinden (spontane) bir hareketi olduğu için doğrudur, anlayışı yaygın bir kanıdır. Değil küçük burju-

ETLERİ

Gençlik hareketleri, özellikle son bir kaç yıldır daha önemli bir boyut kazandı. Gençlik, toplumu epeyce etkileyen bir güç olarak, kendini kabul ettirdi. Sınıf mücadelesinin akışını, kısa süreler için, etkilemeye başladı. Bu değişimi, egemen sınıflar, sosyalistler kadar hatta daha da büyük bir dikkatle, izliyorlar. Her toplumsal hareketi olduğu gibi, bunu da kendi çıkarlarına kullanmanın yollarını arıyorlar ve kimi zaman buluyorlar da.

Çağımızda denge sosyalizmden yana döndüğü için, az çok ilerici her toplumsal hareket sosyalizm adına yapılıyor. Gençlik hareketleri de böyle. Bir hareket hangi nedenle başlamış olursa olsun, kısa bir sürede, sosyalist literatürden alınma sloganları kendisine bayrak yapıyor. Hareket, hangi yönde gelişirse gelişsin, bu durum değişmiyor.

Gerek egemen sınıfların konu üzerinde dikkatle durması, gerek gençlik hareketlerinin doğal kimliği, gerek bu kaynaktan çıkan her hareketin sosyalizm adına yapılması ve gerekse gençlik hareketlerinin işçi sınıfının davası bakımından önemli bir etken olması, konu üzerinde uzun boylu durmamızı gerektiriyor.

valığı esas olan gençliğin bu denetsiz hareketleri, işçi sınıfının kendiliğinden eylemleri bile, bir çok yerde amaç bakımından zararlı sonuçlar verebilir. Zaten bu tür eylemler, sağlam bir merkezi örgüt olmadan, tarihte de başarısızlığa uğramıştır. Bir eylemin doğruluğuna karar verebilmek için somut tarihi duruma bakmak lâzımdır. Bu açıdan somut tarihi durumdan anlaşılması gereken şey, ülkenin içinde bulunduğu genel sosyo-ekonomik durum, siyasal ortam, sosyalist örgütleşme düzeyi ve sosyalist kavganın içinde bulunduğu aşama gibi... etkenlerin bütünüdür. Bir eylem, bu şartlar içinde işçi sınıfının davası bakımından, ya doğrudur ya yanlıştır. Gene tekrarlayalım, eylem için eylem gibi anlayışlar küçük burjuva eylem anlayışının ifadeleridir.

GENÇLİK HAREKETLERİ SOSYALİST ÖRGÜTLEŞME ÇEVRESİNDE DÖNENMELİDİR :

Gençlik hareketleri sosyalizm adına yapılıyor. Gençlik hareketlerinin sosyalizm adına yapılmasının aynı zamanda sosyalizmin yararına da olmasının şartı nedir? Sorulması gereken soru budur.

Devrimleri gerçekleştirebilecek tek gücün işçi sınıfının öncülüğündeki ittifaklar olduğunu biliyoruz. Demek ki, önemli olan sosyalist ideoloji çerçevesinde işçi köylü örgütleşmesini sağlamaktır. Bu sosyalist örgütleşme olmadan hiç bir devrim hareketi başarıya ulaşamaz. Bu yolda gösterilecek çabalar, eğer kuvvetli bir işçi köylü örgütleşmesinin öncülüğünde değilse sonuçsuz kalmaya mahkûmdur.

Öyleyse gençlik hareketinin sosyalizmle olumlu bir ilişkisinin temel şartı, bunun sosyalist örgütlenme mihveri çevresinde dönenmesidir. Bu mihverden kopuk, bağımsız gençlik hareketleri ya sosyalizm için yaratabileceği faydanın çok altında bir fayda oluştur ya da sosyalizme zararlı olur.

SOSYALİST GENÇLİĞİN VE SOSYALİST ÖRGÜTÜN DİKKAT ETMESİ GEREKEN NOKTALAR :

Gençlerin hepsini sosyalist yapmak söz konusu değildir. Bizim için önemli olan gençliğin işçi sınıfının davasına hizmet etmesini sağlamaktır. Bu noktada sosyalist üniversiteli gence, «gençlik hareketlerinin kendiliğinden tepkiler halinde değil, belirli bir perspektif içinde, yani günlük hareketlerinin somut hedefleriyle sosyalizmin ana hedefleri arasında belirli bir eşgüdüm çerçevesinde yürütülüp, geliştirilmesinde önemli görevler düşmektedir.» Düzen değişmeden ne üniversite öğretimi kökünden değiştirilebilir ne de demokratlaştırılır. Ama, bunları gözeten reformları ana hedefimizle ilintisini doğru kurarak savunmak gerekir.

Ancak böyle bir mücadele anlayışı ile, sosyalist gençlik, gençlik eylemlerine doğru bir yön verebilir ve «gauchiste» eylemlerin üstesinden gelebilir. Bu doğru görüş çevresindeki eylemleri ne kadar yaygınlaştırırsak «gauchiste» unsurların etkisi o kadar azalır. Bunlarla tek doğru savaş yolu budur. Sorun bir yandan geçici hedeflerle genel perspektif arasında bir koordinasyon kurmak öte yandan da öğrencileri bu genel perspektife katacak şekilde teoriyi ve eylemi geliştirmektir.

Gençlik hareketlerinin, sosyalizme gerçekten faydalı bir nitelik kazanması için sosyalist örgütten bağımsız olmaması gerekir. Ama, ana sosyalist örgütün de gençlik hareketleri karşısında doğru bir tavır alması gereklidir. Ana örgüt,

— Teori ve eylem plânında kendine çeki düzen vermeli, sosyalist gençliğe kendini kabul ettirecek nitelikte olmalıdır.

— Gençliğin enerjisini mutlaka değerlendirmeli, onu engellemeye değil yönlendirmeye çalışmalıdır. Bu, enerjiyi yanlış eylemlerden doğru eylemlere kaydırmaktır. Dışa dönük eylemlerde bunun çok büyük bir destek olması mümkündür.

— Gençliğin enerjisi, örgüt içinde bürokratlaşmaya karşı bir dinamizm ögesi olabilir. Gene, legal mücadelenin doğal bir sonucu olarak, örgütler zamanla kurulu düzenin kalıplarına uymaya başlarlar. Gençliğin enerjisi bu sakıncayı da en aza indirmekte olumlu bir etken olabilir. Bu enerjiyi örgüt içinde bürokratlaşma ve düzenle uyuşma eğilimlerine karşı kullanmanın yollarını ana görgüt bulmalıdır.

Sosyalist gençliğin ise, bilinçli bir sorumluluğa sahip olması ve küçük burjuvalığı esas olan gençliğe tâbi olmayıp onu yöneltmeyi bilmesi gerekir. Bunun için,

sosyalizmi öğrenmesi ve,
sıkı, sağlam bir örgüte
sahip olması zorunludur. Bunu başarabilirse gençliği doğru taktik hedeflerle sosyalizme yararlı eylemlere sürükleyebilir ve eğitir.

Sosyalist gençlerin, bir de, bir sosyalist aydın olarak görevleri vardır. Bu da emekçi sınıfların bilinçlenip örgütlenmesine çalışmaktır. Ve bu kendi eğitimlerinin de temel şartlarından biridir. Zaten öteki eylemlerinin asıl hedefi de emekçilerin bilinçlenip örgütlenmesini sağlamaya yönelikse bir anlam taşır.

Gençliğin sahip olduğu eğitim olanaklarını devrimci yönde kullanması da üzerinde önemle durulacak bir konudur. Sosyalist düzene geçişte ve sosyalist düzenin kurulmasında teknisyen ve uzman kadrolarının büyük katkısı olacaktır. Bugünkü eğitim düzenin şartlanmalarından kurtularak, kendi alanlarında uzmanlık kazanmak ve bu alanlarda katkıda bulunacak bir duruma gelmek gençliğin gözden kaçırmaması gereken önemli bir görevdir.

Sosyalist gençlik, gençliğin arasında işçi sınıfının ideolojisini benimseyip ve onun davasının gerçekleşmesi için çalışanlardan oluşur. Onun için bütün eylemlerinin temel ölçütü, bu eylemlerin, işçi sınıfı davasına olan faydasıdır. Gençlik hareketleri içindeki görevi ise, bu hareketlere tâbi bir şekilde katılmak değil, gençlik hareketlerinin sosyalist örgütleşme mihveri etrafında dönenmesi için, bu hareketleri yönlendirmektir.

SOSYALİST GENÇLİK ÖRGÜTLERİ YAN ÖRGÜTLERDİR.

Gençlik devrim yapabilecek bir güç değildir. Ama devrimci eyleme katkıda bulunabilir. Katkısını en iyi şekilde yapabilme-

Sayfayı çeviriniz